

REVISTA DE L'ASSOCIACIÓ CULTURAL
FENT CARREERANY

MARIA DE LA SALUT

ASSOCIACIÓ PREMSA FORANA
DE MALLORCA

Número 62

SETEMBRE

Any 1991

Sumari

Editorial i sumari	2
Memòria RAM	3
Exposició de Ferran Piza	5
Programa de les Festes	6
Sa xerradeta amb Sor	
Francisca Negre Carbonell	10
Festes Populars	14
Opinió	14
Bullit de Notícies	16
Demografia. Telèfons	18
Temps. Temps passat	19
Pregó de les festes del 90	20
Angel Colom, Secretari General d'ERC	22
Sunflowers,	25
Biografia d'una marianda	26
Estiu-91 a Sup. er Espot	27
Ressenya Bibliogràfica	27
Carrerany Esportiu	28
Feim Carrerany	32

Fotografies:

Pere Ribas Colombram
 Antònia M. Sureda Colombram
 Martina Vives Alcover
 Magí Ferriol Bauzá
 Arxiu Fent Carrerany
 Arxiu Sor Francisca Negre
 Miquel Morey Mas

EDITORIAL

PASSEN ELS ANYS I ARRIBEN UNA ALTRA VEGADA LES FESTES.

L'AMO EN PERE PREN S'ESCALA D'ULLASTRE I, AFERRAT PER LA CORDA, CAMINA PER DAMUNT LA POLS DE LES VOLTES, TREU EL CAP PER UN FORAT I COL·LOCA LA BANDERA QUE FA FIDEUS I LA QUATRE BARRADA. LES CAMPANES REPIQUEN I LES FESTES HAN COMENÇAT. LA PLAÇA DES POU QUEDA EMPAPERINADA I ELS INFANTS HI JUGUEN AL SO DEL RENOUEU FI DE LA MOGUDA DEL VENT.

UN PROGRAMA DE FESTES AMB MOLTA DE PROPAGANDA, UNA SALUTACIO DEL BATLE I ARRANCA LA BULLA AMB L'AMO TOMEU, LES CORNETES I ELS TAMBORS.

ELS FORNS ES POSEN VERMELLS I LES SENYORES PERFUMEN ELS CARRERS AMB LES PALANGANES DE PORCELLA ROSTIDA.

LA MARE DE DEU, CARREGADA DE FLORS, MIRA DESFILAR ELS SEUS FILLS I ESCOLTA ELS SENTIMENTS DE TOTS MENTRE ES SENT EL RENOUEU DE LES MONEDES QUE VAN A PARAR AL FONS DEL CAIXO DE LES ALMOINES.

PAU PER TOTS, GERMANOR I FELICITAT ES EL QUE VOS DESITJA AQUESTA REVISTA I L'ASSOCIACIO, QUE JA HAN VIST COMENÇAR I ACABAR CINC FESTIVITATS DE LA MARE DE DEU DE MARIA I VEURA AMB AQUESTA LA SISENA.

MOLTS D'ANYS!

EQUIP DE REDACCIÓ:

Magí Ferriol Bauzá
 Pere Fons Pascual
 Joan Gelabert i Mas
 Jaume Mestre Llompart
 Onofre Sureda Ribas

HAN PARTICIPAT EN AQUEST NÚMERO:

Enric Pozo Mas, Club Ciclista de Maria de la Salut, Miquel Oliver Roig, Jaume Santandreu Sureda, Miquel Morey Mas, Sunflowers

EDITA: Associació Cultural FENT CARRERANY,
 Sant Miquel, 11 07519 Maria de la Salut

IMPRIMEIX: Apostol y Civilizador.
 Petra.

Nº DEPÓSIT LEGAL: PM-457/1986

La redacció de Fent Carrerany
 no es fa responsable de les
 opinions dels qui s'hi escriuen

MEMÒRIA R.A.M.

TRES ANYS A LLUC

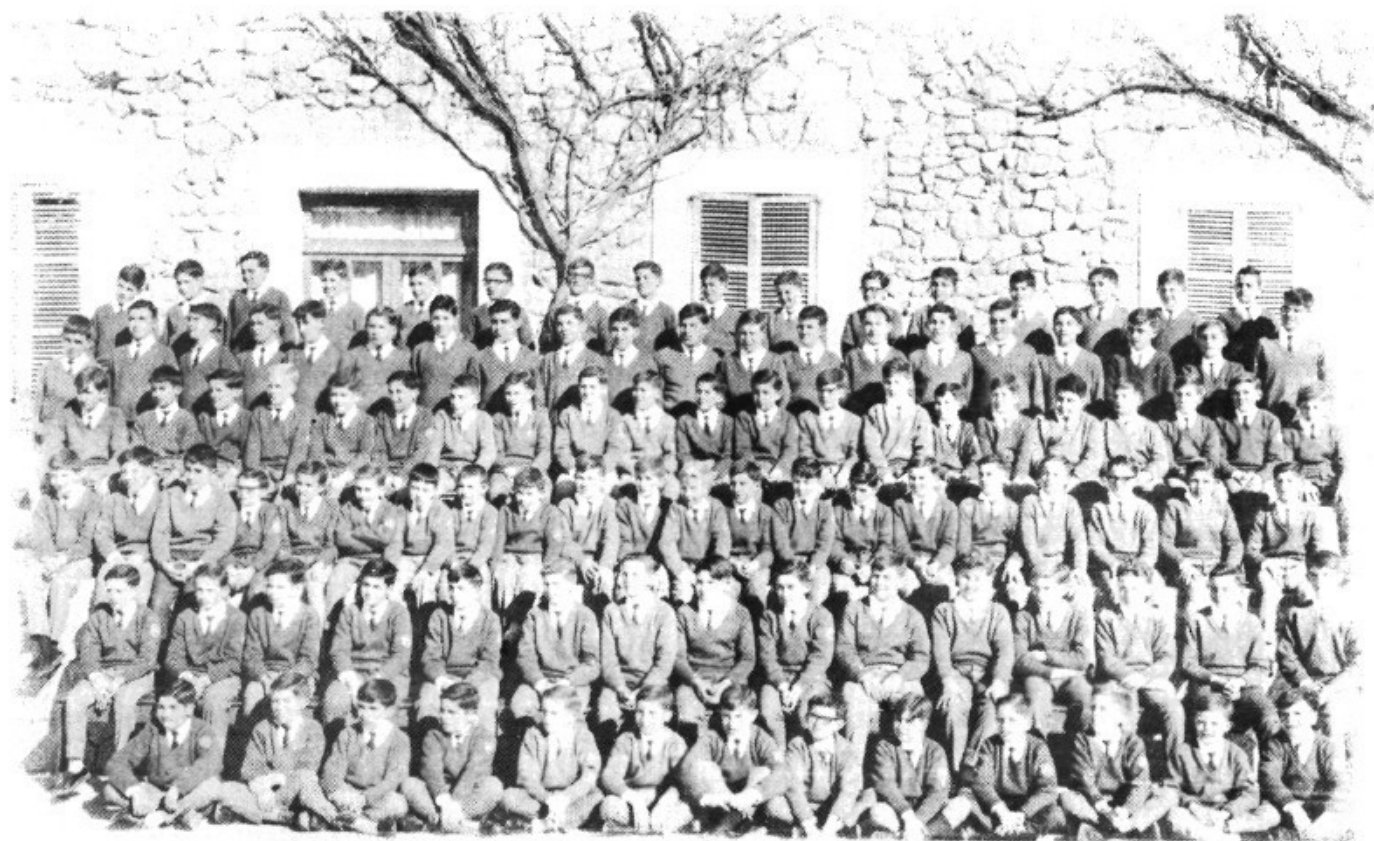
La primera llarga absència del meu estimat poble la vaig patir als deu anys. Encara que aquesta fou voluntària, prou me'n vaig penedir. Ara, amb el pas del temps, els records amargs s'han endolcit i el lloc, el Santuari de Lluc i les muntanyes que l'envolten, és el que més apreciï després de Maria.

La decissió vingué després dels anys d'escolanet, la influència de D. Miquel, es rector, i d'unes xerrades, amb

projecció de diapositives, que ens vingueren a fer uns frares de Lluc. Allò que vaig veure, per un infant d'aquella edat, fou "massa". Era l'oportunitat de viure aventures: primer, anar a estudiar en uns bells paratges, amb fonts i safareigs i molta vegetació i després, anar de missioner a llunyanes i exòtiques terres amb els negrets, indis o xinesos que necessitaven la nostra ajuda. Prou ho vèiem amb les captes que, en el seu profit, es feien pel Domund, amb aquelles gedrioles que tenien les seves cares i

de vegades, fins i tot, els captaires. A aquestes raons s'hi afegia la necessitat de cursar estudis d'una manera econòmica, com requerien les necessitats familiars, i allà ho podria fer.

Així, conjuntades totes les voluntats, les familiars als quals els hi feia il·lusió tenir un fill capellà, i la meua, per les raons abans descrites, ignorant els tràmits seguits per al meu ingrés, ens desplaçàrem al Santuari un fresc dia de setembre amb el cotxe, dels pocs que hi havia a Maria, de

l'amo en Joan Ferriol, des Forn.

Allà, es pot ben dir, va començar una nova vida, a la qual, crec, no m'hi vaig adaptar mai. De l'ensenyança, poques diferències hi havia respecte a la rebuda fins aleshores. Allò de la por i el garrot funcionava a les mil meravelles. Però l'ambient que envoltava les hores de classe, els jocs, les funcions religioses, l'aïllament era atabuxant.

El que més vaig trobar a faltar fou el contacte amb la família, els amics, el poble: sobretot enyorava a la meua germaneta que devia tenir uns tres anys. Aquest isolament em marcà profundament: al poble just hi baixava una o dues vegades a l'any i la família, que just record que vinguessin ma mare i ma germana, pujaven quinzenalment els diumenges si no hi havia cap denou. En aquestes ocasions ma mare solia llogar una cuina a les cel·les on feia el dinar.

Just en aquestes ocasions teníem ocasió de passejar pel Santuari, ja que no podíem sortir del nostre recinte: pati, menjador, classes, dormitori, església.

El que no podia faltar setmanalment, fins i tot dues vegades, eren les excursions als indrets que envolten el Monestir, als quals es podia arribar caminant dues, tres o quatre hores. De tant en tant en féiem alguna de tot el dia, emportant-nos els queviures necessaris. Així vaig conèixer i estimar el Puig Roig, el Massanella, el Tomir, el Galileu, la font del Pedragaret, la de s'Hermita, la font Sorda, l'avall d'Aubarca, ses cases des Cosconar, es Gorg Blau d'abans de l'embassament, Es Bosc Gran, Manut, Es Guix,... i

tants d'altres petits racons o indrets més propers dels quals no record el nom, però tots ells bens plens de vegetació, molt bells i ufanosos. Com podeu suposar és del que guard més bons records.

També tenc imatges, que no es borraràn mai, de les nevades que hi hagué, i de les jugades amb la neu. Estant formats en files al pati, cap allà a les deu de la nit, els llamps il·luminen la Mola d'En Galileu i les teulades blanques dels edificis del Monestir.

Dormíem tots plegats, un centenar, en una nau separada per la meitat per les taquilles on guardàvem la roba. Tots els matins ens despertaven a toc de pito. A continuació, fes fred o calor, ploqués o nevàs, fèiem tres voltes al pati abans de passar a les dutxes d'aigua freda i demés actes de neteja personal.

Assistíem a moltes funcions religioses. Per evitar l'avorriment hi solia dur un llibre de la col·lecció "Ardilla" fins que vaig ésser pescat pel prefecte. Encara, quan vaig a l'església, mir el quadre que dissimula una finestra per on érem espiats.

Aquesta vigilància era contínua i aclaparadora i en tots els aspectes: les cartes que arribaven o sortien passaven la corresponent censura, eren llegides pel prefecte. Les aules estaven separades per un passadís central des del qual es podia vetllar el seu interior a través dels vidres i, per si no bastàs, hi havia un intercomunicador mitjançant el qual el prefecte podia escoltar, des del seu despatx, el que passava a dins elles.

Puc dir que he treballat en la construcció del santuari: feia feina d'ajudant de picapedrer tant en la construcció

de les escales que pugen i baixen dels misteris, en la del frontó i en altres petites obres del monestir.

Una altra de les activitats que sobreeixien eren les esportives: a part de la carrera matinal, no mancà mai l'hora diària de gimnàsia i la preparació de taules de demostració davant els familiars en les grans festes. Una vegada participàrem en una demostració gimnàstica al Lluís Sitjar.

La fuga, que així es pot qualificar o, sinó, d'alliberament, es produí al tercer estiu i just després d'unes petites vacances al poble. Havia tingut lloc una berbena, crec que organitzada pels quintos, a principi d'estiu. Vaig fer amistat amb una al·lota de la qual em vaig enamorar. La tornada a Lluç es feu molt pesada. I cada dia que passava hi tornava més. La vigilància, abans esmentada, feu el reste: mentre dins l'aula escrivia una carta a una amiga seva i meua, a ella no m'atrevia encara, on expressava la intenció de sortir defora a tirar-la per evitar la censura, el prefecte m'observava per darrere els vidres.

Em feu passar al seu despatx on em feu un caramull de reflexions sobre el que em convenia fer o no, comparant-me amb Santo Tomàs de Aquino, gran pecador, i que triàs. I jo ho vaig fer.

Al matí següent ja tenia fet el "petate" amb les meves coses i vaig tornar a Maria. La sorpresa per ma família fou imponent i desagradable ja que no sabien res, però jo em sentia que, als meus tretze anys, havia pres una decisió molt important i que aquesta era l'adequada.

Magi Ferriol.

EXPOSICIÓ DE FERRAN PIZA A SA CAPELLA FONDA

Organitzat per "FENT CARRERANY", del 14 al 18 d'Agost es va penjar a "Sa Capella Fonda" una exposició de pintura a càrrec de Ferran Pizà. En la mateixa va col·laborar l'Ajuntament de Maria.

L'artista va exposar un total de 14 obres de les quals dues pertanyen a una col·lecció particular emperò totes elles corresponents a la sèrie "cavallets".

El dia de la inauguració l'ambient era realment bo, i el mateix Ferran ho va recalcar, reunint-se en alguns moments unes 30 persones, xifra que no sempre es veu a altres sales, inclús de més categoria.

Sense cap dubte, poc a poc i gràcies a aquestes exposicions, anam aconseguint que un públic fidel gaudeixi d'aquest art i el consideri moneda comú dins la vida cultural de Maria; alguns fins i tot ja van formant la seva pròpia

col·lecció de pintura.

A l'acte de l'inauguració es varen reunir destacats pintors actuals, cas del nostre Pere Alemany i d'en Tomeu "l'amo", el qual ens va fer una proposta per fer una mostra en un sol vespre i d'una forma totalment novedosa vista la manera en què es fan normalment les exposicions. A la mateixa fins i tot hi hauria una actuació musical. Veurem en què queda la cosa, que ens semblà molt interessant.

Els quadres exposats estaven realitzats en pintura natural seguint el costum del pintor i duien incorporats elements de la vida quotidiana que passaven a formar part del mateix donant o acabant de donar forma a les figures. Els colors eren suaus i cercaven una harmonia sense estridències.

La nostra Associació es va quedar un quadre, no exposat i d'una altra col·lecció, que ja fa el número 7 de la nostra pina-

coteca i que juntament amb altres coses, fotografies, catàlegs, programes, etc... pensam exposar al nostres socis i als visitants en una propera mostra.

Per la seva banda l'Ajuntament, representat a l'inauguració pel batle Rafel Oliver, i seguint els antecedents incorporará a la seva col·lecció una obra de Ferran Pizà, concretament un bodegó cubista.

En Ferran Pizà, nat l'any 1957, és un pintor que des dels 17 anys es ve dedicant a la pintura a més d'altres arts. Està fincat a sa Pobla i va agafar certa rellevància amb la seva sèrie de façanes de cases i possessions en les que incorporava com a novetat que les portes estaven representades en fusta, reproduint tots els detalls. Actualment és un pintor ja col·locat dins l'ambient de la nostra illa i experimenta amb noves textures i com-

binacions, que per ara l'han duit a esser convidat el proper any a ARCO-92, la important fira anual que es celebra a Madrid.

L'exposició va esser tot un èxit i és difícil calcular la gent que va desfilar per ella.

J a u m e
Mestre.

PROGRAMA OFICIAL DE LES FESTES DEL 91

Diumenge, dia 1 de Setembre.

A les 10'00 h: PASSACARRERS amb la Banda de Cornetes.

A les 12'00 h: A "Sa Capella Fonda" PRE-GO DE FESTES, a càrrec de D. Miquel Fullana i Llompарт, Delineant de les Escoles de Maria.

A les 14'30 h: A Son Roig TIR AL PITXO, llançat per colomaires. Organitza: Societat de Caçadors "SA GUATLERA".

Dimecres, dia 4 de Setembre.

A les 20'30 h: Al Local de la Tercera Edat II TORNEIG INFANTIL D'ESCACS I FINAL DEL IX TORNEIG D'ESCACS Obert Individual. Organitza: CLUB D'ESCACS DE MARIA.

Dijous, dia 5 de Setembre.

A les 18'00 h: PASSACARRERS amb xeremies.

A les 19'00 h: INAUGURACIO DE LA Biblioteca Municipal.

A les 20'00 h: A "Sa Capella Fonda", INAUGURACIO D'EXPOSICIONS.

-Pintura a l'oli, a càrrec de n'Antonia Torelló Roig.

-Nussos i decoració marinera, a càrrec d'en Bernardo Buñola Berga. Hi assistirà l'Excm. Sr. D. José Luis Villar Blanco, Cap del Sector Naval de les Balears.

A les 21'00 h: Al Poliesportiu Municipal, X TORNEIG DE FUTBET.

Llocs: 9 i 10, 7 i 8, 5 i 6.

Organitza: PENYA BARCELONISTA DE MARIA DE LA SALUT.

Divendres, dia 6 de Setembre.

A les 9'30 h: PASSACARRERS amb la Banda de Cornetes.

A les 10'30 h: ACTE INFANTIL I JUVENIL per dinamitzar la biblioteca.

A les 15'00 h: A la Plaça des Pou, CARRERES CICLISTES -circuit urbà- Organitza: CLUB CICLISTA DE MARIA.

A les 16'00 h: A Sa Plaça d'Alt, CARRERES CICLISTES de Trial-Sin Exhibició de trial-sin a càrrec de Carles Pieras, Campió de les Balears.

Categories: a- de 0 a 7 anys, b- de 8 a 10 anys c- de 11 a 14 anys.

A les 18'00 h: Al Poliesportiu Municipal, Gran Final del TORNEIG DE TENNIS DE DOBLES.

A les 18'30 h: A Sa Plaça d'Alt, TALLER D'ESTELS.

Organitza: M.C. COP DE GAS.

A les 20'00 h: Al Poliesportiu Municipal de SA FONT, tercer i quart llocs i GRAN FINAL del X TORNEIG DE FUTBET. Organitza: PENYA BARCELONISTA DE MARIA.

A les 21'00 h: A la Casa de la Vila, inauguració de l'exposició de pintura a càrrec de JOAN M. LLADO I RIBAS. Organitza: ASSOCIACIO CULTURAL "FENTCARRERANY"

A les 22'30 h: Al carrer de la Mare de Déu. obra de TEATRE a càrrec de la Companyia de Xesc Forteza amb l'obra UNA DE LLADRES I SERENOS.

Dissabte, dia 7 de Setembre.

A les 9'00 h: PASSACARRERS amb la Banda de Cornetes de Maria.

A les 10'00 h: A Son Gili AUTOCROSS.

Organitza: M.C. COP DE GAS.

A les 12'30 h: A Sa Plaça des Pou
PAL ENSABONAT

A les 16'00 h: A Sa Plaça des Pou CONCURS DE
DIBUXX Organitza: M.C. COP DE GAS.

A les 16'30 h: A Sa Plaça des Pou III TORNEIG D'ESCACS DE LA MARE DE DEU partides
semirràpides. Organitza: CLUB D'ESCACS DE MARIA.

A les 17'30 h: Al Poliesportiu Municipal de SA FONT cloenda del CURS DE NATACIO.
Organitza: ASSOCIACIO DE PARES D'ALUMNES DEL COL·LEGI PUBLIC A MONJO.

A les 18'00 h: Al Poliesportiu Municipal de SA FONT, FINAL DEL TORNEIG DE FUTBET
BENJAMI.

A les 20'00 h: FINAL DEL TONEIG DE FUTBET FEMENI.

A les 23'00 h: A Sa Plaça des Mercat NIT DE ROCK amb els grups TOTS SANTS I MODEMS.

Diumenge, dia 8 de Setembre.

A les 9'30 h: PASSACARRERS amb la banda de Cornetes de Maria.

A les 10'00 h: Al circuit ESPO-FONTHISA
MOTOCROSS, prova puntuable pel Campi-
onat de Balears cat. 80 i 125 cc.

A les 11'00 h: OFICI SOLEMNE. Predicador:
Molt il·lustre D. Bru Morey Fiol, Canonge de la
Santa Església Catedral Basílica.
XEREMIES I OFERTA.

A les 12'00 h: A Sa Plaça des Pou CURSES POPULARS: -De sac. -Jocs populars. -De cèrcols.
-De baldufes. -A peu. -De carretilles. -De joies.

A les 17'00 h: A Sa Plaça des Pou FESTA INFANTIL, a càrrec de ESTUDI ZERO.

A les 18'30 h: A la Plaça des Pou HOMENATGE ALS NOSTRES MAJORS DE 60 ANYS
amb xeremies i banda de cornetes.

A les 19'00 h: BAILLS MALLORQUINS amb els grups XALOC I TAPERERS EN FESTA
patrocinat de la CONSELLERIA DE CULTURA DEL GOVERN BALEAR.

A les 20'00 h: A Sa Plaça des Pou DISTINCIONS A PERSONES DE MARIA.

-Magdalena Jordà.- 41 anys mestra d'escola.

-Bernat Colomer.- Campió de Balears de curses a peu.

-Francesc X. Mestre.- Campió de Mallorca d'escacs, subcampió de Balears d'escacs cat. cadet.

-Biel Bergas Ferriol.- Campió d'Europa junior de tir al pitxó..

-Pep Payeras Quetglas.- Agraïment especial.

-Xesc de son Cloquis.- per la seva tasca en la divulgació de la cultura popular de Maria arreu del món.

-Antoni Mulet Campins.- Medalla de Bronze en la modalitat persecució olímpica al Mundial Universitari 1990.

-Pedro Ferriol Colombram.- guanyador dues edicions del Trofeu Mancomunitat des Pla.

A les 22'00 h: A Sa Plaça des Pou VERBENA amb
el grups LASER I BOGUIE.

Dilluns, dia 9 de Setembre.

A les 10'00 h: Al Poliesportiu Municipal
JOCS INFANTILS

Organitza: Grup d'esplai "ES REBROT".

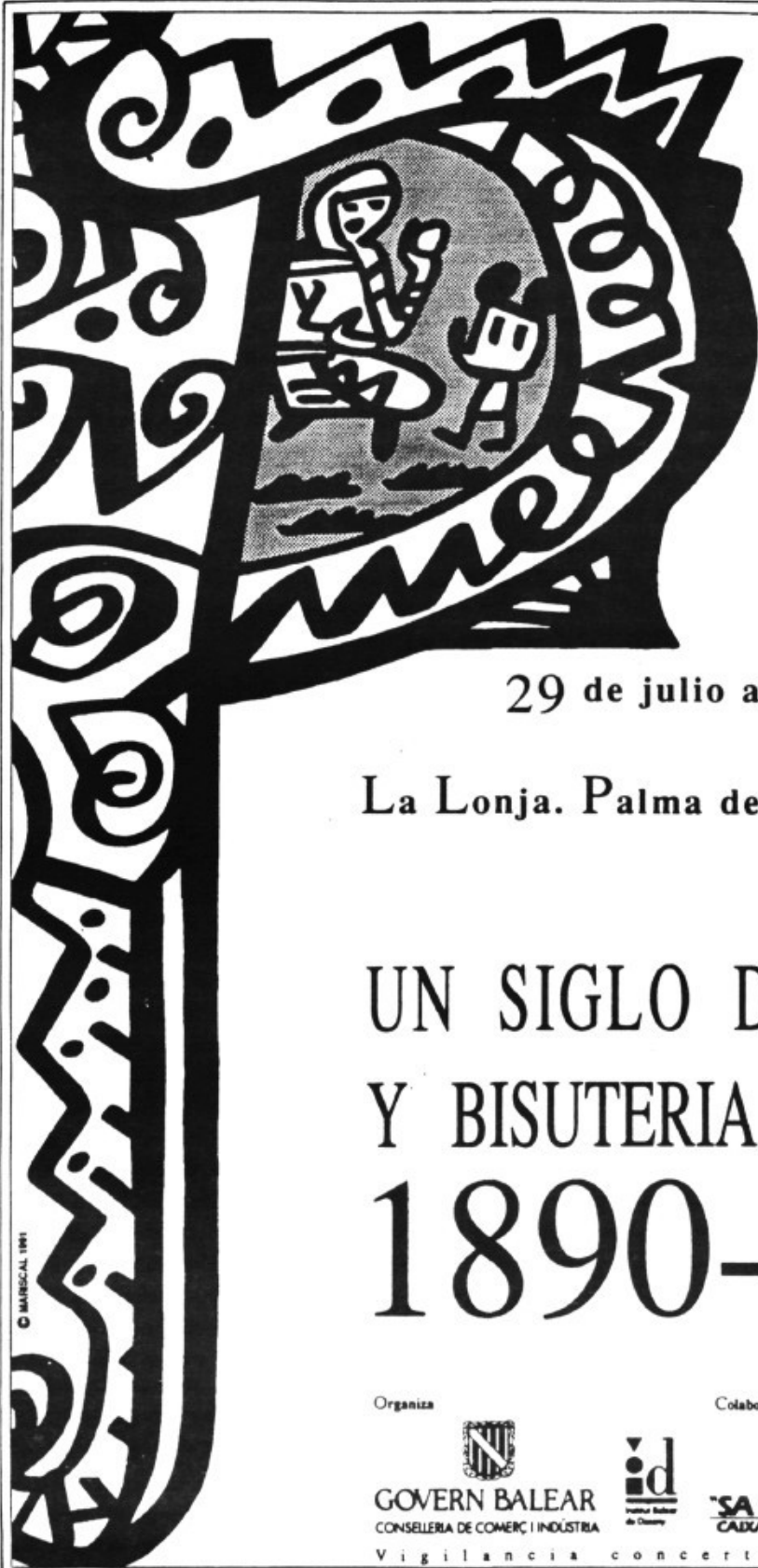
A les 18'00 h: PARTIT DE FUTBET entre les
associacions

COP DE GAS - PENYA BARCELONISTA.

A les 19'00 h: PARTIT DE FUTBET entre
FADRINS I FADRINES - CASATS I CASADES.

A les 22'00 h: CONCURS DE BALL DE SALO.

Del
29 de julio al 4 de septiembre de
1991
La Lonja. Palma de Mallorca.

UN SIGLO DE JOYERIA Y BISUTERIA ESPAÑOLA 1890-1990

Organiza

GOVERN BALEAR
CONSELLERIA DE COMERC I INDÚSTRIA

Colabora

"SA NOSTRA"
CAIXA DE BALEARS

Centro de Promoción
de Diseño y Moda
Ministerio de Industria, Comercio y Turismo

Vigilancia concertada con TRABLISA

SA XERRADETA AMB...

Sor Francisca Negre, ben coneguda per tot el poble de Maria, on hi va néixer l'any 1921, viu i treballa a Bolívia i sol venir un parell de dies cada 5 anys. Ara, aprofitant aquest pas per aquí, d'aquesta dona santa, (i deim santa perquè parla amb ella admira, edifica i santifica), volem fer-li una petita entrevista.

La vostra infantesa segur que fou com la dels altres nins d'aquest poble i d'aquest temps. Vos demanarem, com ho solem fer sempre, sobre l'escola. On anàreu a escola de petita?

* Fins l'any 1931 vaig anar a ca ses monges i llavors a l'escola pública Antoni Monjo. Allà vaig acabar els estudis de Primària.

- Què ens diríeu de les monges d'aquell temps?

* Tenc bon record de les monges. La disponibilitat de sempre per servir al poble fou una cosa que, endemés d'admiració, m'agafaven ganes de ser com elles.

SOR FRANCISCA NEGRE CARBONELL, UNA MONJA NOSTRA A BOLÍVIA.

- I dels professors?

* Record na Conxita, una gran professora i altres. Jo l'admirava, m'entraven ganes de ser mestre.

- Des de petita ja volíeu esser monja?

* Quasi puc dir que sí. M'agradava el divertiment com excursions, etc., però m'entusiasmava el pensa que podia ajudar als altres. M'agradava la comèdia, però res me llevava la idea de ser monja. També m'agradava llegir de petita.

- Quin any professàreu com a religiosa franciscana?

* Dia 24 d'abril de 1940.

- Ens podríeu dir algunes idees o pensaments que us encaminaren cap a la vida religiosa?

* Ma mare sempre va desitjar tenir fills religiosos i l'oració de ma mare me va ajudar. Jo passava molt de gust d'estar amb les monges.

- Recordau alguna frase de l'evangelí que us impactàs en el moment de decidir la vostra vocació?

* El que més m'impactava era el testimoni de Jesús de Nazaret que em convidava a deixar-ho tot per a seguir-lo. També m'ajudava el testimoni de Sant Francesc d'Asís, del desprendiment de les riqueses.

"M'impresiona el testimoni de Jesús de Nazaret i de Francesc d'Asís."

Puc dir que ha estat constant el viure la pobresa, no crear-me necessitats i viure amb els pobres. Jo els ho donaria tot i més, si més tengués. Crec que Déu me va voler per aquest camí. Mai me vaig preocupar de que si a ca nostra me deixarien res o no. Si ho hem deixat tot ara ja no hem d'aferrar-nos a res.

- Contau-nos, Sor Francisca, qualque coseta dels primers anys de religiosa.

* El noviciat el vaig fer a Pina, on també hi vaig estar un any destinada. Llavors vaig estudiar 4 anys a la Normal. Acabats aquests estudis, me destinaren a Ciutat Real a un poble que es deia Albadalejo. Aquí hi vaig estar tretze anys. Llavors torn a Mallorca, perquè mon pare era vellet i em destinen dos anys a Selva.

- De Selva a Bolívia. Quan fou la partida?

* Embarcàrem el desembre de 1961 i arribàrem el 19 de gener del 62.

- Quina fou la primera impressió quan arribàreu a l'altiplà?

* Trobar una gent molt acollidora, senzilla, hospitalària i capaç de fer feliços als altres.

- Què em deis de la Capital, Sucre?

* Es preciosa. Edificis colonials. Una ciutat neta. Es diu la ciutat blanca.

- Vós quedàreu a Sucre?

* No, tiràrem cap a Padilla, però una forta calambrixada ens va fer retrassar i no hi arribàrem fins el 5 de febrer. El 2 moria ma mare a Maria de la Salut. Padilla té tres mil habitants. Forma part d'un municipi de vint mil.

- Quantes monges hi anàreu?

* Erem sis religioses.

- Què feis allà?

* Feim un poc de tot. El que es presenti, però ens centram en l'ensenyament, la concienstització i a l'ajuda.

Sortim molt al camp, als poblets petits, on no hi ha quasi res. Visitem les escoles rurals, les famílies, etc.

- Fa vint-i-nou anys que sou a Bolívia, creis que heu aconseguit els objectius proposats?

- A nosaltres ens toca sembrar i no recollir però pens que hem avançat en vida cristiana com

promesa. Els cristians participen bastant en les assemblees litúrgiques. Llegeixen les lectures, fan l'homilia, etc, etc. Són molt participades, no hi ha coros, canta tot el poble. Hi ha distints grups i cada grup prepara una missa. Tenim un grup de joves entusiastes. Participen i ho fan quasi tot.

- Endemés de tota aquesta part religiosa, que és important, ens agradaria saber un poc sobre la gent, les costums, la justícia, etc. Com que segurament per aquí on estau vós, la major part de la gent viu del camp, com està el camperolat? De qui són les terres?

* Les terres són del qui les treballa, però encara queden molts latifundistes.

- S'ha fet la reforma agrària?

* Allà hi va haver una reforma agrària. Diuen que s'ha acabada però no l'han sabuda utilitzar. Ha faltat orientació als camperols. El trist és que els propietaris, els antics terratinents, s'han tornant apoderar de grans extensions i, d'aquesta manera, segueix l'explotació dels aprofitats sobre la gran majoria de gent pobre.

- Produeixen aquelles terres?

* Les terres produeixen però passa que, per la llunyania, els desnivells, les males carreteres, etc. no sempre poden vendre els productes i llavors la gent només produeix per menjar. Per anar a vendre les patates les han de dur amb ases i han de caminar tot un dia i una nit. Les terres són fèrtils, però són mal planes i llunyanes.

- Com ajudau les monges als camperols?

* Amb promoció humana. Organitzam clubs de mares de família. Se les ensenya a cosir, a utilitzar el que tenen per a cuinar. Ajudar-los a viure dignament. Ensenyar-los a fer llits de fusta, fogons alts, xemeneies, etc. També feim labor d'evangeli i sagraments, però donam molta importància a la formació humana.

"Estats Units és el patró de tots"

- Quina és la raça dominant?

* Hi ha majoria de mestallatge. També hi ha petits grups que són purament indis o nadius.

- Què pensa l'indi de la conquesta o matança espanyola?

* Hi ha distints pensaments: uns diuen que reberen un bé i altres pensen que fou una matança, una esclavitud i un aprofitament.

- Quina influència tenen els Estats Units dins Bolívia?

* Quasi tota. Estats Units és el patró de tots.

- Com veu la gent aquesta dominació dels Estats

Units?

* Els estudiants, pobres i molta gent dels poble no ho accepta. Al govern no li queda més remei. Li posa moltes condicions per a ajudar-li.

- Com està, Sor Francisca, la sanitat?

* A la capital de província hi sol haver un hospital petit amb un metge o dos. Solen tenir un equip mòbil que visita les comunitats. Preparam promotores de salut per a cada comunitat del camp.

- Què són promotores de salut?

* Són gent de la mateixa comunitat, amb un poc de preparació. Aquests són elegits per la comunitat i enviats a les províncies per a preparar-se. Fan cursos de vuit a deu dies i els ensenyen els primers auxilis. A cada promotor li donen un botiquí amb els medicaments per a les malalties més típiques de cada lloc. Les més comunes solen esser el tifus, diarrees, paludisme i mal de "xagos" que és una malaltia donada per un insecte que es diu "Binchuca". Aquest insecte pica de nit i ataca al cor. Si no es mediquen moren després de deu a quinze anys.

- Serpents, Sor Francisca?

* Hi ha la cascavell i altres. La gent es defensa com pot. Xupen sang on hi ha la picadura, es fermen el membre afectat i cerquen remei amb antiverins.

- Organitzacions camperoles?

* S'organitzen en sindicats i cooperatives per a defensar els seus drets contra els especuladors, explotadors i el mateix govern.

- I la droga?

* Allà tenim la "coca", que hi ha estat sempre, i l'han utilitzada normalment per coses bones, com pel mal d'altura (soroche), etc. Moltes vegades s'usa per a llevar la fam i donar energia. Però ara hi ha grans senyors que s'han propietaris de la "coca". Dins la selva hi ha petites

fàbriques i allà fan com un safareig, hi posen la fulla i la trepitgen així com nosaltres abans feiem el vi. Llavors ho mesclen amb querosene, fan com una pasta i ho traslladen amb avionetes cap a Colòmbia i allà elaboren la droga definitiva.

- Com és aquest món de l'obrer de la droga?

* És molt trist. La gent que fa feina amb droga no en pot sortir. O hi han de fer feina tota la vida amb els "capos" o els maten. Si se'n volen anar, saben que els espera la mort a qualsevol lloc.

- Hi ha aeroports clandestins, dins la selva?

* N'hi ha bastants. Les avionetes aterren en un redolet que han llevat els arbres i els obrers ho tapen tot d'una de branques.

- Religiositat popular?

* Anterior als espanyols no queda quasi res. Hi ha unes mescles com "pacha mama".

- Devoció als sants?

* D'això n'hi ha molt. Duen el sant o la imatge a missa (para que el santito escuche la misita, padrecito). Tenen molta devoció a la trinitat. Els agraden les processons cosa que mesclen amb la "chicha" una beguda feta de mals blanc. En el camp beuen "chicha" i en les ciutats cervesa.

- Què mos deis de la teologia de l'alliberació?

* Continua i és força en aquests països de pobresa. És una idea nascuda de l'evangeli per alliberar al poble de tanta esclavitud dels rics, de tanta d'opressió que han viscut i viuen encara. Són països oprimits pels rics de fora i de dins. Les conferències episcopals, en general, solen anar en aquest sentit. Ara no parlen tant de teolo-

"Ernesto Che Guevara era una persona de pau. Volia lliberar els pobles de l'esclavitud nordamericana."

gia d'alliberació, més aviat s'esforcen per assolir aquesta alliberació.

- Sabem que a Bolívia hi mataren l'Ernesto Che Guevara. Què ens en diríeu d'aquest revolucionari?

* Jo ja era a Bolívia quan el mataren. L'assassinaren a "La Higuera". Ara el poble no en fa massa comentaris. El seu ideal era alliberar els pobles. No volia fer mal a ningú. En temps de la guerrilla volien fer creure al poble que era dolent, que matava, però els que sí acostaven deien que era una persona de pau, que donava tranquil·litat. El que volia era alliberar els pobles de l'esclavitud imposada pels Estats U-

nits.

- Què ens diríeu pel quint centenari del descobriment d'Amèrica que serà l'any que ve?

* Que sigui un ressorgiment d'una vida cristiana autènticament viscuda. Que no sigui de festes ni eufòries ni coses espectaculars.

- Pensau que el descobriment fou més un encobriment, una fossa comú generalitzada?

* Pens que encobriren la cultura, l'ocultaren. No desaparegué del tot perquè no desaparegué tota la gent.

- Ens agradaria que ens parlàssiu un poquet sobre el folclore d'aquella gent.

* A Bolívia el folclore és molt ric i molt variat. Cada regió i cada poble té el seu folclore. Tal vegada el més típic és el carnaval d'Oruro, capital minera. També és de considerar la processó "del señor del gran poder" que celebren per la Santíssima Trinitat a La Paz. Allà canten i ballen tot un dia sencer, formen comparses i cada una balla de diferent manera. Cada comparsa està composta per seixanta o setanta persones. Enguany en sortiren cinquanta-cinc. Comencen a les nou del matí i acaben a les deu del vespre.

- Bé, Sor Francisca, l'entrevista ja és llargueta i haurem d'acabar però abans voldríem demanar-vos en què vos podem ajudar des d'aquí?

* Ens fan falta medis econòmics, material escolar, alimentació, medicines, etc.

Nosaltres volem ajudar als germans de Bolívia a superar les diferències, desigualtats i tornar-los la confiança en si mateixos cosa que a

l'indi li va robar l'europeu i encara, de vegades, es creuen que són inútils. Pentura, a poc a poc, els ajudarem a superar-se, a ser independents, a valer-se d'ells mateixos i a recobrar la seva llibertat. Tant de bo que el senyor nordamericà ho cregués.

- Què diríeu del poble de Maria que és el poble que vos va veure néixer?

* Diria que el veig molt canviat. No és el poble d'aquell temps. Ara és un poble que econòmicament ha prosperat, però no en valors humans, espirituals i morals. Al manco han disminuït aquells valors que jo coneixia.

- Quin consell ens donaríeu?

* Diria al meu poble que s'esforçàs per tornar als valors d'amistat, d'unitat, d'ajuda mútua, de comprensió, de respecte mutu, etc. També m'agradaria que visquessin els valors cristians que tan feliços ens fan. Que sabessin compartir uns amb els altres el que som i el que tenim. Siau generosos amb els que viuen en condició inferior a la vostra. Pensem que el que ha creat Déu, ho ha creat per tots, no només per uns pocs. A vegades pensam més en el tenir que en l'esser. Poc basta per viure i molt ens fa egoistes i dolents. Tothom té dret a viure.

- Voleu dir res més, Sor Francisca?

* Que estim molt el meu poble i voldria que fos un poble de gent sana i que tengués il·lusió per viure amb un sentit netament cristià com deia Jesús i ho feia.

Gràcies, Sor Francisca. Gràcies per la vostra sinceritat. Gràcies pels vostres consells.

Segur que els llegirem tots amb alegria i, si les herbes i cards de la vida no ens ofeguen, els seguirem i quan vos torneu, dins cinc anys, hauréu avançat amb valors humans i espirituals. Li demanem que no s'oblidi mai del seu poble i que ens escrigui qualche carteta. Aquesta revista, Fent Carre-rany, la farà arribar a tothom.

Pere Fons Pascual

"Estim molt el meu poble"

FESTES POPULARS

Les viles i els barris
volem proclamar
que al manco la festa
serà popular.

Que tornin les festes,
festes de carrer,
on el Poble pensa
que pot estar bé.

Festes de la Terra,
festes de l'estiu,
on el Poble sembla
que encara està viu.

Que tornin les fires,
amb el seus firons,
i que ressuciten
velles tradicions.

Que surtin gegantes,
amb els seus gegants,
dames de comparsa
amb els seus bergants.

Que torni a plaça
murta i paperins,
que cerquin fadrines
l'amor dels fadrins.

Que ja estan permesos
els balls d'aferrats,
que ja no és delicta
l'estar enamorats.

Que torni la Història,
amb el seu record,
que la festa digui
que tot NO està mort.

Revoltem la vila
sense processons,
que el poble comenci
a portar els calçons.

Sense bancalades
amb autoritats,
que els vells caciquismes
donem per passats.

La nit de revetla,
entonem cançons'
amb la nostra llengua,
sense repressions.

I que la gent surti
de dins els enfonys,
que se senti unida,
malgrat els seus bonys.

Unida l'esquerra
i els domesticats:
Que la dreta vegi
que reïm tots plegats.

Que per divertir-nos
no volem cap guany,
volem que a la festa
ningú sia estrany.

LES VILES I ELS BARRIS
VOLEM PROCLAMAR
QUE AL MANCO LA FESTA
SERA POPULAR.

Jaume Santandreu, 1978.

OPINIÓ

PER ALLUSIONS A JAUME MESTRE I
TOMEU MONJO

Estimat Jaume: Una vegada més t'he de

donar sa raó. Tens tots els motius del món per estirar-me ses orelles. Es ben cert que el que dius, que degut en es meu caràcter de contestador, de mirandell, de provocador, pareixeria que tenia obligació de rebutjar públicament i a la correguda, totes aquelles grosseries i insults que, en aquella cosa que tu dius revista, es

vomitava contra voltros, contra es rector i quasi contra tot. Hauria d'haver actuat així? No ho sé. A lo millor sí. Però, Jaume, per favor, un poc de misericòrdia. Jo no tenc tanta capacitat de treball per a respondre a totes ses beneïtures que es diuen i escriuen a Maria. Endemés, m'haurieu de deixar la totalitat de les pàgines des Carrerany per fer aquesta feina. I una altra cosa molt important, endemés de què som completament lliure de sortir en defensa de qui em doni la gana, encara no m'han elegit defensor del poble.

I també, Jaume, amb el temps arribaràs a veure que hi ha coses que no mereixen ni fer-ne cas.

Ara bé, per si t'ha de servir de consol, d'alegria o de satisfacció, et diré, contestant a les teves preguntes, que aleshores em trobava a Maria i que vaig llegir, més ben dit fullejar aquella revista i que, una vegada vist el seu contingut, la vaig destinar allà on a ca nostra tenim costum de tirar tot el que és brutor, o sia a la bossa del fems. Tot el contrari del que feim amb la nostra "FENTCARRERANY", que procuram guardar ben enquadrada, entre els llibres més estimats. I per això és que aprofit l'ocasió per a convidar tant a tu com als altres col·laboradors que siguem tots "esquitarells" (esquitarell vol dir escrupulós) i fer un propòsit de no incloure entre els nostres escrits res que pugui ser insultant, ofensiu o groller, sense deixar de ser mai irònics i crítics. Sa crítica sempre serà profitosa i sana si el crític és responsable i el criticat és comprensible, intel·ligent i demòcrata. No volgum que els que ens seguiran, després d'haver fullejat aquesta revista, puguin exclamar: Mira que dela un avantpassat nostre, dels seus veïnats! Quina manera de criticar els adversaris polítics! Quines paraules que empraven! No, no volgum que això passi.

"QUE NO HAGUIU DIT MAI QUE EL POBLE NO ES SAVI?" No sé que dir-te. Res puc tenir que veure en lo que no hagi dit. No sé a què ve aquesta pregunta. Jo, sí, he dit i repetesc que el poble és savi.

En tota la resta del teu escrit he de confessar que estic del tot d'acord. Compartesc la teva opinió de què, si avui es pot alabar una persona, aprovar una gestió, seguir una idea, igualment, ben bé, més tard, se la pot criticar, senzillament perquè ses persones poden canviar, ses gestions es poden desviar i les idees ens poden desil·lusionar. El que avui és blanc més tard pot embrutar-se.

ENCARA QUE LA DIADA
SURTÍ CLARA ES DEMATÍ
TANMATEIX ES POT SEGUIR
S'ENNUVOLAR-SE, ESTIMADA.

Jo mai combregaré amb aquell poeta que un dia escrigué:

"VIVIR DE UN SOLO AMOR.
MORIR DE UNA SOLA HERIDA."

No. Jo em sentiria molt buit i trist d'haver tengut un sol amor.

I el que es tomba a la primera castanya és un desgraciat.

Tampoc puc entendre aquells que diuen que "SON DE DRETES DE TOTA LA VIDA". Ni aquells altres que SON SOCIALISTES PERQUE EL SEU PADRI JA HO ERA. No. Jo no he volgut mai fermadures. Per això és que ara em decantaria per sa línia Gorbaxov i sa seua Perestroika, perquè admir tota persona que admeti haver-se equivocat i no està empegueït de dir-ho, al mateix temps que intenta rectificar seguint camí -"Se hace camino al andar", escrigué en Machado-. Canviar de camisa no serà mai per mi una vergonya. Moltes vegades és una alliberació. Tant sols posaré un exemple: SANT PAU, que de perseguidors dels cristians, passà a ser un dels seus més grans defensors.

I res més, Jaume. Procurem, tots, treballar perquè aquest poble nostre camini per una via més neta a on ses pedres tornin macolins i ses roses perdin espines.

Referent a n'en Tomeu no m'estendré gaire. Me sap molt de greu haver de dir que el seu escrit m'ha entristit. Jo esperava una altra cosa. He dit abans que mai és més gran un home que quan reconeix el seu error. I en Tomeu pareix que segueix amb ses mateixes. Perquè si abans eren "Polítics sen...", "Mercaduria inf...". Ara es despenja en "XUCLADOR" i "MORRAL". No, Tomeu. Es morals ja no es posen ni a les bèsties. I xuclador, hauré de consultar es diccionari perquè ignor es seu significat, encara que el puc imaginar.

A pesar de tot, veig una claror quan escrius: "Tampoc, per això, deixaré d'assistir a missa i malgrat tot escoltaré ses predicacions amb més fervor i atenció que mai". Això em tranquil·litza.

Amics meus. He dit tot el que tenia que dir. No crec, no vull haver molestat ningú, però som d'aquells que els agrada contestar quant els criden.

Una abraçada.

Miquel Oliver i Roig.

BULLIT DE NOTÍCIES

PROGRAMA D'ACTIVITATS PER LA 2ona QUINZENA D'AGOST.

L'Ajuntament de Maria va editar un petit cartell, tamany foli del programa de les activitats que estaven organitzades per aquesta passada 2ona. quinzena d'Agost com a preludi del que han d'esser les Festes de la Mare de Déu. Varies foren les associacions i entitats del nostre poble que les organitzaren. Al cartell, amb un dibuix de Maria Antònia Roig, de fons es reparteixen gràfics al·lusius de les activitats a realitzar, tot això imprès en paper reciclat. Hem de donar la benvinguda a n'aquesta idea, que de per si ja ajuda a fer una mica de festa dels actes, i que segons ens va assegurar el batle Rafel Oliver a la inauguració de l'exposició de Ferran Pizà, tindrà continuïtat en el futur sempre que hi hagi un grapat d'activitats que coincideixin en un mateix període de temps.

FABIO, CRONISTA DE LUXE A MOSCOU.

Durant aquests dies d'incertesa a la Unió Soviètica degut al cop d'estat que varen dur a terme, per sort sense èxit, els militars, l'únic periodista mallorquí destacat a Moscou, Antoni Palmer "FABIO" va esser un testimoni de luxe de tota la moguda existent. En les seves cròniques escrites al diari nacional "El Mundo" i al local "ULTIMA HORA" i a ANTENA 3 de televisió per a tot el país, es va poder seguir al detall els esdeveniments. Recordem que FABIO ha estat en una ocasió col·laborador de "FENT CARRERANY". La seva pàgina d'opinió titulada "Virus", no va passar desapercebuda als lectors. Enhorabona a Antoni Palmer per la seva tasca en aquesta i altres ocasions i esperem que les gestions que tenim pensat fer per tal que expliqui a través de la nostra revista la seva experiència tenguin el seu fruit. Sempre és grat que gent rellevant dins un o altre camp passi per les nostres pàgines o les activitats que organitzam i ens ompli de satisfacció.

OBRES A LA RECTORIA

Començarem per l'aiguavés de davant ja que l'aiguavés de darrera se li ha llevat el perill perquè pugui aguantar un poc més.

Es un espai de 13'56 per 4'42 metres.

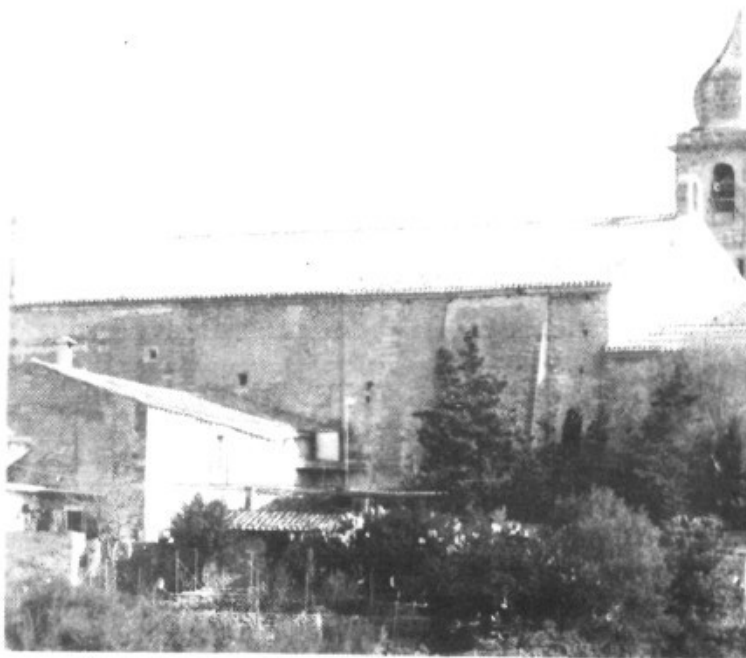
Es farà una solera o "mallazo" que, se-

gons l'aparellador sol costar 7.000 pts. per metre quadrat i, si n'hi ha 125, ja podeu treure comptes.

Al sòtil hi posarem bigues de fusta de 6.875 pts. cada una i bovadilles de test de 94 pts cada una, teules que s'hauran de canviar quasi totes, etc., etc.

Llavors, amb una altra tiradeta hi farem quartos, un corredor i un bany, ja que a la part alta de la rectoria, on hi dormim quasi tots, encara no n'hi ha.

Creim que el propietari de la casa, que és l'Obispat, l'Ajuntament de Maria que és un poc el responsable de tots, els inquilins de la rectoria que l'usen i la part de poble que es sent catòlica, que creu que és bo que hi hagi capellans, aportaran el que podran.

EL COP D'ESTAT A L'URSS

Des de dia 19 al matí també a Maria, com tot el món, tenim els ulls posats en els aconteixements produïts a la Unió, encara, Soviètica. I ens alegrarem molt que el cop anàs en orri.

Desitjam que tots aquests cervellets que s'omplen ànsies de dominar els altres, es dediquin a sembrar faves al desert de Sibèria.

BULLIT DE NOTÍCIES

UN CALOROS ESTIU

Encara que un poc tard, ha arribat la calor xafogosa i aferradissa que ningú desitjava. Els

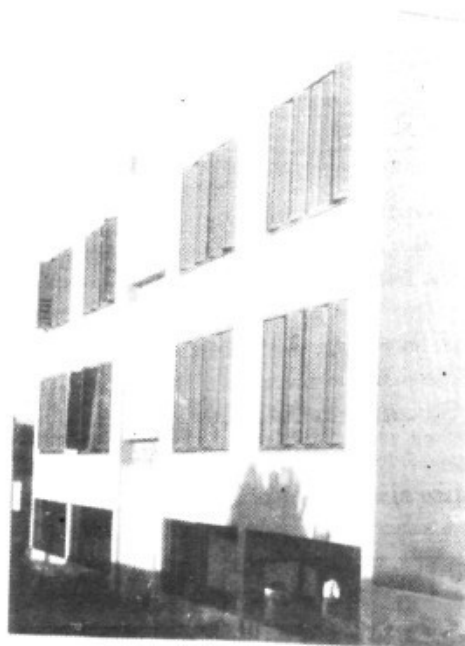
darrers quinze dies d'agost han estat dies de màximes i mínimes elevades i constants. Aquestes han rondat entre els 33º C i els 26º C, que ens han fet suar de valent (com en aquests mateixos moments que escrivim aquestes retxes). I si qualcú esperava que la nit refrescàs ha anat ben enganat: ha siguit suant igual.

LA CATEDRA ESPORTIVA

Enguany, el nou i jove ajuntament, ha

organitzat, al llarg d'una setmana, una espècie d'Universitat d'Estiu de l'esport. Tota la gent, grans i menuts, anava engrescada. S'han tocat i parlat de tots els esports: teoria i pràctica. La cosa acabà amb una excursió a Sineu, a peu i en bicicleta.

Esperem, perquè això sigui bo, que tingui continuïtat i que no sigui simplement una flor d'estiu.

EL NOU CURS ESCOLAR

Com si fa, no fa, ja som dins el nou curs escolar. Dia 16 comença la moguda infantil i juvenil una altra vegada. Professors nous, alumnes nous i problemes vells. Però la il·lusió no ha de mancar per a començar bé un curs que també hi ha d'acabar.

Anim, que ja s'ha acabat l'estiu!

ELECCIONS A L'ASSOCIACIÓ DE LA TERCERA EDAT

En el moment de tancar aquest número sentim molt d'aldarull al local de l'Associació de la Tercera Edat. Resulta que s'està procedint a l'elecció de la nova junta directiva que l'ha de regir. Hem sentit que hi ha malestar degut a grupuscles polítics que intenten dur l'aigua al seu solc. Dels resultats ja us donarem informació al proper número.

Demografia

ENSHANDEIXAT

Madò Catalina Bunyola Mas, que morí el passat dia 8 d'agost a l'edat de 72 anys. Tenia el seu domicili a Ciutat.

Què descansi en pau.

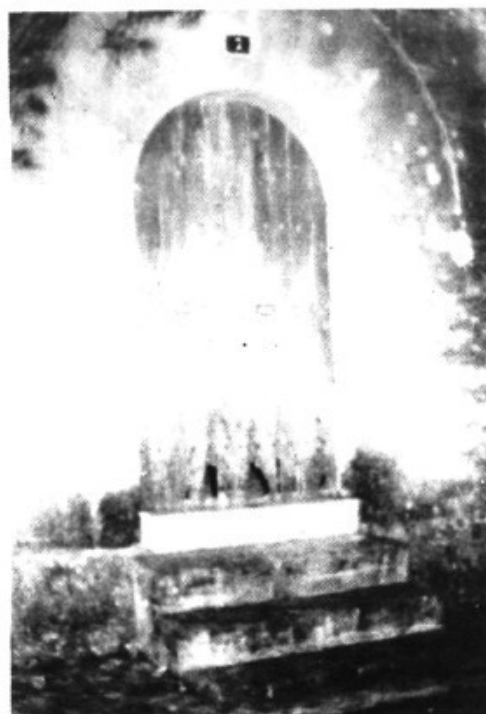
BENVINGUTS

Na Maria Margalida Ferriol Galmés, va néixer dia 9 d'agost. Els seus pares són en Guillem Ferriol Negre i na Catalina Inès Galmés Quetglas.

N'Antoni Ferriol Salamanca, va néixer dia 28 d'agost. Els seus pares són en Miquel Ferriol Font i na Catalina Salamanca Morey.

Enhorabona als seus pares i demés família.

RACONS DE MARIA

TELÈFONS D'INTERÈS

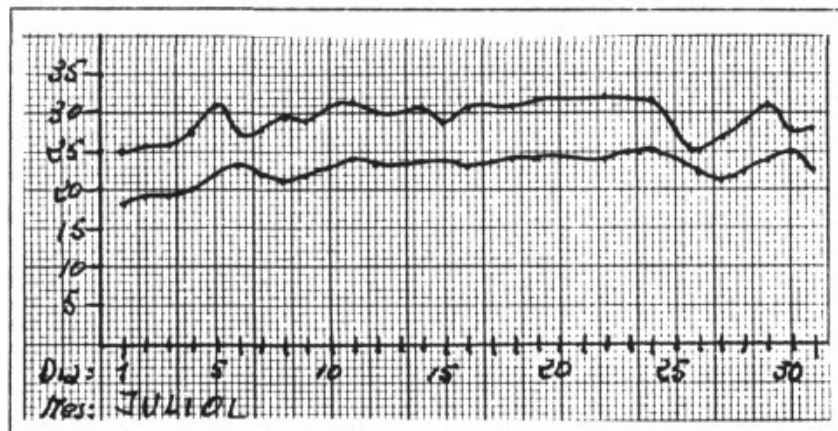
AJUNTAMENT	525002
Fax	525194
METGE	525265
APOTECARIA	525020
ESCOLA DE DALT	525083
ESCOLA DE BAIX	525252
CA SES MONGES	525144
LOCAL 3a EDAT	525564
PARRÒQUIA	525033
GESA INCA: AVARIES	500700
BOMBERS	085
AMBULATORI D'INCA	502850
SON DURETA	239447
AMBULANCIES S.S. (INCA)	502850
AMBULANCIES	200362
RECAPTACIO DE TRIBUTS DE LA CAIB (INCA)	505901
ADMINISTRACIÓ D'HISENDA D'INCA	505112
	505150

SERVEIS SANITARIS

PUNT D'ATENCIÓ CONTINUADA DE SINEU:

Carrer Ponent, número 3.

- Per demanar hora al servei de Pediatria heu de cridar de 8 a 14 h. al **855043**
- Per urgències, a partir de les 15 hores heu de cridar al **520292**
- Preparació pel part, postpart, control de gestació i informació sobre anti-conceptius heu de cridar al **236624**

GRÀFIC DE TEMPERATURES MÀXIMES I MÍNIMES

FLUMOMETRIA

No ha estat gaire
d'aiguaduant tot el mes
de juliol.

Dins l'agost
caigueren 23 litres entre
els dies 9 i 10.

Temperatura Màxima
32°C (Dia 19 al 23)

Temperatura mínima
18°C (Dia 1)

Temperatura Mitjana

25,8°C

Mitjana màximes

29,1°C

Mitjana mínimes

22,6°C

Temps passat

SETEMBRE de 1.986

- Per un plantejament nou de les festes.
- Un ple desgraciat.
- Comença un nou curs: Cal participar.
- Vida i obra d'un glosador: L'amo En Toni Ginard "Bielel".
- Les festes d'antany.
- Passat i present del nostre ciclisme.
- Mostra de tapissos d'Antoni M^a. Garau.

SETEMBRE DE 1.987

- Les campanes de Maria.
- Sa Xerradeta amb Mossèn Miquel Estades Lladó.
- Sa Comare Biniali.
- Comentari: Divagacions post electorals.
- Taller lúdic.
- La columna de la llengua: Revetles.
- Pàgina pàgesa: Els cercadors d'aigua.
- Una vida anònima: (II premi Font i Roig).
- Inauguració del nou local de Fent Carrerany.

SETEMBRE DE 1.988

- Programa de festes de Maria-88.
- Sa Xerradeta amb l'amo en Joan Colombram.
- La columna de la llengua: Sants, articles i diminutius.
- S'Albufera és un patrimoni de tots.
- Estat de comptes de Fent Carrerany.
- Excursió del cor parroquial a Sa Calobra.
- Canvi de les lletres de la façana de l'Ajuntament.
- 10 anys d'escacs a Maria.

-Nou president de l'associació.

SETEMBRE DE 1.989

- Els virus.
- Montblanc: una urbanització no necessària.
- El vell marí.
- Festes patronals Maria de la Salut 1.989.
- Enquesta.
- Sa Xerradeta amb l'amo En Tomeu Ferriol Bergas.
- Acampada a Cala Murta.
- Feim Carrerany: Excursió a Sa Calobra.

SETEMBRE DE 1.990

- La festa de dia 15.
- Exposició de Na Júlia Davis.
- Optimisme.
- Per molts d'anys.
- Memòria RAM: Arriben les festes.
- Fent Carrerany, record del passat o projecte de futur?
- Tres enhorabones i tres alertes.
- Programa de festes patronals.
- Sa Xerradeta amb Jaume Mestre, President de Fent Carrerany.
- Problemàtica dels joves als països catalans.
- Les messes d'estiu: Mètodes i sistemes tradicionals.
- Aproximació a la Història del Metge Monjo.
- La piscina municipal dona els seus primers fruits.

PREGÓ DE LES FESTES DE LA MARE DE DÉU 1990

Dignes autoritats, mariandes, mariandos, benivolguts amics:

En primer lloc vull donar les gràcies per aquest detall que el poble de Maria ha tingut amb mi, convidant-me a fer el pregó de les festes. Es un honor i un goig. Molt agraiat.

Fa trenta-un anys que, com a passatger d'una moto d'un deixeble, des de Palma a Inca i per camins de carro -d'Inca a Maria, passant per Sineu- veia per primera vegada aquest campanar de l'església, tan diferent a tots els altres que conec, i m'endinsava dins el poble assolellat i quasi buit de persones. Tothom era a fer feina pels camps. Era el ple de l'estiu.

No us he d'amagar que arribava amb una certa preocupació. Havia de trobar casa i, més delicat encara, havia de caure bé a tots els que em veiessin i no per allò de "crea fama i échate a dormir", sinó per esser admès i tenir bon començament. Trobar casa va esser fàcil. Caure bé no ho sé, supòs que al manco no vaig caure malament del tot.

La primera persona que vaig encontrar va esser l'amo en Pere Tarragona, menut, que s'ajudava amb un gaiato, tenia l'esquena corbada, les cames tortes i una veu prima i escandalosa, emperò, era ple de bon humor i de la ironia pròpia d'un bon pagès. Després vaig anar a can Pere Mas i la seva dona na Joana que m'arrendaren un pis preciós, damunt ca seva, devora el cinema, i, amb ells, vaig trobar una família. Després vaig conèixer els de can Blanquet, don Toni, el metge, i el seu germà, -don Llorenç restava de vacances a can Picafort-, l'apotecari, don Joan, es director de s'escola, don Toni, també vaig presentar els meus respectes al batle de llavors, en Miquel Netto, i vaig rendir visita i coneixença al Sr. Rector, don Miquel Estades. Em va retre molt el temps. Tot això amb un matti.

Aleshores el poble era més poble, comunicat amb Palma i amb el tren de Sineu per mitjà d'autocars. Pocs cotxes i motos hi havia. Maria posseïa aquell encant especial que tenen els pobles quan la bonhomia, el seny i la fraternitat dominen i fan que es tingui sentiment de comunitat. Tot això avui és història i està enregistrada pel famós retratista, dins Mallorca, l'amo en Pere Mascaró.

Amb la moto em dugueren de nou cap a Ciutat i a principis de setembre vaig tornar per a

El pregoner de les festes de l'any passat, don Alfredo Gómez Barnussel.

quedar-m'hi. Em varen fer responsable, com a mestre, dels nins de sis anys, els de primer grau. Tan sols nins a l'escola de nins. Més tard també tendria cura dels adults. Tenia per companys a don Toni, don Angel, don Joan de Roqueta i dona Catalina Miquel. Les nines anaven a l'escola de nines que dirigí durant molts d'anys dona Margalida Moner, al cel sien ella i tots els que en aquell moment vivien i ara ja no són amb nosaltres.

No pens recordar cap nom dels meus alumnes per por d'oblidar-ne qualcun i fer felló a uns i altres no.

Record, emperò, les recomanacions que em feien els pares. Deien: "Al meu, branca. No passi ànsia. I si en arribar a ca nostra s'allot diu que es mestre li haq arriat, jo li arriaré més fort". L'important era donar i repartir "branca". Així sortien més educats i sabien més. Era la manera de pensar d'aquells moments.

El temps de llavors passava entre la feina, la rutina, les converses i les petites distraccions: Els homes al cafè per prendre qualche cosa, millor si era pagada per altres companys als quals se'ls havia guanyat a truc, tuti o tuti

subhastat, dòmino, i omplint el temps amb xerrades i xafarderies masculines, i les dones a casa d'altra, o altres a casa seva, o a la fresca -segons fos hivern o estiu- fent calça, brodats, randes i randetes i matant el temps amb xerrades i xafarderies femenines. Les xerrades i xafarderies masculines i femenines no es distingien gaire, eren prou iguals.

Venia la Mare de Déu, les festes. Al poble es respirava d'una altra manera. Es feien netes les cases i, si calia, emblanquinaven, es pensava en la menjua especial i les coques pertinents, en els convidats, familiars i/o amics. Les dones i joves es preocupaven dels padacets o vestits que s'haurien de lluir. Els més joves meditaven el mateix de sempre i els nins si no ho pensaven era perquè ja ho tenien decidit: a qui demanar doblers per gastar-los en xufles, caramels i altres embruta-panxes i en coets, pilotes amb goma i d'altres estris per impacientar. També ja havien decidit, els altres havien decidit per ells, aquells que portaven dol: No fer res i no sortir; així era el costum. El programa es feia a les altures o per mitjà d'una comissió. El que menys interessava era el programa, perquè el que importava era tota la resta. El programa anava bé per criticar allò que en sobrava i allò que en mancava, el que cadascun hauria posat o hauria deixat de posar en els tres camps tradicionals: religiós -novenes, predicador, ofici, sermó i besar la imatge-; esportiu -quasi bé sempre, carreres de bicicletes i futbol; i per als al·lots romputa d'olles, cucanyes, etc.- i distraccions -balls de bot i d'aferrat, orquestra, teatre, etc... Com he dit, això no tenia importància. L'essencial eren SES FESTES DE LA MARE DE DEU, frase que no diu res però vol dir molt.

L'ambient de les festes de la Mare de Déu no tenia, supòs que ara tampoc no el té, res a veure amb festes molt semblants, com Nadal o matances. Nadal és més familiar, més íntim. Posseeix substracte religiós, una recerca i un desig de pau, de felicitat i de joia que no coincideix amb cap festa de l'any. Les matances eren, crec que són, una altra cosa. Són molta de feina i molta disbauxa. Són familiars però se cerca un cercle d'amics més ample per participar-hi. Es presta a la bulla, als jocs i a les bromes, tot a dins la casa.

Les festes de la Mare de Déu tenen de Nadal el desig de pau, de benestar, de joia i d'esperit religiós i de les matances la bulla, les bromes i la disbauxa. Té, emperò, una característica distinta: les festes no es fan totes a dins les cases particulars i amb els seus. Són de tots i amb tots i als llocs de tots. I qualque cosa

més important: tenen el seu origen en tots. Són populars perquè nasqueren del poble, per al poble, i segons el poble, i són festes mentre el poble vulgui que ho siguin i vulgui continuar essent-ho, amb la seva pròpia identitat i diferencialitat.

La qual cosa vol dir que el poble segueixi sentint-se, en si mateix, aquest i no un altre poble, obert a tots i gelós, emperò, de si mateix i del que és seu.

Ara bé, dominen temps oberts a corrents favorables per uniformar la gent, propicis per fer caure a l'anonimat comú i vague, a fer perdre la manera de ser pròpia, i, per altra banda, d'accentuar les lluites tribals, la desunió i els enfrontaments, de tancar-se en si mateixos, de sobrevalorar tot el que és seu, trencar relacions socials i viure cada volta més tancat en si mateix. Es la paradoxa del temps.

No em voldria posar seriós. Es hora de festes i he estat convidat a encendre el coet que les posarà en marxa. Ara no és hora de dols, de plors, de queixes o de mandangues! Tampoc no em vull allargar massa perquè així sí que les festes serien avorrides! Acabem idò.

Abans us he dit que quan vaig arribar els pares em donaren la consigna de repartir i donar "branca" com a sistema educatiu. Permeteu-me que ara sigui jo qui us recomani donar branca.

Si voleu esser qui sou i millorar:

branca, amb sentiments i postures d'amistat i de bona voluntat, a tot el que representa enveges i rancors;

branca, amb diàleg d'opinions i postures obertes, als enfrontaments personals, ideològics i polítics;

branca, amb la recerca del bé comú, a totes les capelletes d'interessos;

branca, amb la germanor, als egoismes i als problemes.

branca, amb les relacions de bon de veres, a l'isolament a les cases i als aïllaments familiars;

branca, amb un cor ample, a tot sofriment i neguit d'altres;

i avui sobretot, tant de bo fos per a sempre,

branca, amb joia i alegria, a les penes, als odis i a tot quant ens separa perquè ara celebrem les nostres festes.

Venga idò.

Visquen les nostres festes!

Visca la Mare de Déu i visca Maria.

Moltes gràcies.

Maria, 7 de setembre de 1990.

ALFREDO GOMEZ BARNUSSELL

JORNADES PER LA INDEPENDÈNCIA A SES TARRAGONES

ÀNGEL COLOM, SECRETARI GENERAL D'ESQUERRA REPUBLICANA DE CATALUNYA

El plat fort de les Jornades d'Estiu per la Independència del passat mes d'agost va ser la presència del Secretari General d'ERC, n'Àngel Colom.

Amb un auditori de més de dues-centes persones, construït, al llarg d'una hora i escaig, un discurs coherent, planer i amb un elx, o uns eixos, que l'anaven figurant i que no abandonà en cap moment: el nacionalisme i la independència.

El to vehement, optimista, que envolta els discursos d'en Colom ens mogué, després d'haver omplit la panxa, a parlar una estoneta amb ell, sobre el que acabava de dir a Ses Tarragones.

- No tens una visió excessivament optimista de la realitat de la nostra nació? Creus que un plantejament com el que tu has fet, amb la independència com a peça clau, és prou engrescador i, sobretot, és prou a les Illes, o al País Valencià?

*** Sempre he estat un optimista. El discurs que he fet, que sempre faig, no és un discurs basat en l'optimisme, sinó basat en una proposta que jo**

estic convençut que de cada vegada serà més seguida. Almenys al Principat, en aquests propers anys, serà una proposta de cada vegada més seguida per un nombre relatiu de forces que també aniran augmentant de cada vegada més. El fet que en dos anys el C.I.S. (Centre d'Investigacions Socials) hagi hagut de doblar la xifra de persones que volen la independència ja és un indicatiu realista de la situació. A Mallorca, a les Illes, la situació, a hores d'ara, és sensiblement diferent, i en som ben conscient. Però també és significatiu que encara que siguin grups molt reduïts, creixi la presència orgànica de l'Esquerra Republicana de Catalunya. Es molt agosarat, s'ha de ser molt valent, encara, ser militant de l'Esquerra Republicana de Catalunya a Mallorca, però se'n fan, i de joves, sobretot. Això em fa pensar que si a Europa aquest moviment que ha començat segueix, i tot fa pensar que sí, això pot activar aquestes situacions que ara pareixen impossibles.

El meu optimisme no és altre que el d'una proposta política que té ganxo, que és necessària socialment, econòmicament i

Restaurant de Ses Tarragones, on han tingut lloc les jornades per la Independència al llarg d'aquest estiu.

políticament, cosa que pressuposa que un dia pot ser possible. No és, doncs, una proposta miratge, sinó una proposta que té signes de realitat. Si som la tercera força al Parlament de Catalunya a les properes eleccions, cosa que sembla possible, amb una proposta tan clara com feim, tan nítidament clara com és la independència, vol dir que alguna cosa s'està estructurant amb força a la base del país. Sabem que som una força embrió que pot generar deu, dotze diputats al Parlament de Catalunya; que genera ja, actualment, uns tres-cents regidors, una vintena d'alcaldes, una o dues capitals de comarca, tot això només al Principat. Això ha de ser la base perquè en un termini de quatre o cinc anys més, hi hagi una força considerable. També som conscient que aquesta situació pot espanyar-se i és per això que cal treballar per tirar endavant i crear les condicions objectives perquè la nostra proposta sigui viable.

Quan a la xerrada he dit que ara era l'hora de la militància era perquè consider que aquesta proposta si té estructura i militància darrere és una proposta viable.

- Però, i a les Illes i al País Valencià, què?

* Tot és qüestió de ritmes. Si un dia el Principat de Catalunya té una majoria social que segueix aquesta proposta, això també accelerarà el procés a les Illes i al País Valencià i a la Catalunya Nord. Jo no tanc la porta a una independència a ritmes diversos. Possiblement Catalunya Principat si es dona una cojuntura favorable pot assolir la independència a un temps vista relativament curt. Es per això que jo faig la proposta d'una única força d'àmbit nacional, perquè si hi ha regidors o alcaldes de l'Esquerra Republicana a Mallorca en aquest hipotètic moment, serà més difícil cometre la temptació d'acceptar una sortida honorable per Catalunya Principat i deixar penjats una vegada més les Illes i el País Valencià.

- No creus que la presència de l'Esquerra Republicana de Catalunya a Mallorca, a les Illes, contribueix a confondre més el panorama del nacionalisme en aquests moments?

* Jo pens que no. Crec que serà un factor de reactivació i que més que dividir, crec que a mig termini sumarà. Allò que farà és activar tot el debat sobre la solució de la independència per al país i crear una consciència nacional a la base de Mallorca ja que hi haurà més gent que treballarà en aquest terreny de manera clara. No es pretén una divisió del moviment

nacionalista, sinó enfortir-lo. Ara bé, han de tenir por, han d'estar preocupats, aquells que no estan disposats a un projecte clar sobre la situació nacional catalana del futur. Si no ho tenen clar, si que pensin que està naixent una força que tard o d'hora els posarà en contradicció. En aquest sentit, algunes declaracions fetes per algun membre destacat del Partit Socialista de Mallorca en relació a la suposada espanyolitat de Mallorca no ajuden en res al debat clarificador. Ja sé que hi ha contradiccions perquè les Joventuts d'aquest mateix partit estan fent una campanya just en sentit contrari. La presència d'Esquerra Republicana enforteix el sector de gent que creuen en una altra estratègia, en una altra via. La presència de l'Esquerra jo la veig com un projecte que activa el moviment nacionalista, no com un factor de divisió. No estam tancats a futurs acords, sempre que aquests vinguin marcats per un mateix projecte. Fins i tot si a les properes eleccions europees podem fer una única força nacionalista catalana, perfecte, però serà a partir d'un disseny nacional català de futur.

Angel Colom, Secretari General d'ERC.

- En aquesta xerrada d'avui has posat uns exemples molt clarificadors de la situació política als Països Bàltics. Allà, tots els partits des dels demòcrata-cristians fins als sectors esquerrans, tots tenen una cosa en comú: la defensa de la independència de la seva nació.

PAÏSOS CATALANS

Territoris dels Països Catalans

No creus que amb el teu plantejament l'Esquerra Republicana de Catalunya dóna excessiva prioritat a la proposta de la Independència, que aquí sembla més en un segon terme, i deixa de banda la seva opció ideològica clàssica?

* Efectivament és possible que ens trobem a mig termini amb un disseny de l'Esquerra Republicana de Catalunya, molt més ampli que el disseny ideològic tradicional o històric del partit. Aquesta hipòtesi està damunt de la taula. Donat que la proposta de la independència només la fa l'Esquerra Republicana de Catalunya, és possible que això atregui a persones de plantejaments ideològics diferents que fins ara militaven a altres forces, en veure que hi ha una força que prioritza el fet nacional sobre l'ideològic. Si l'ERC històricament ha estat una força plural, per això que t'acab de dir encara pot ser-ho més de plural. A mi això no em preocupa especialment, en primer lloc perquè l'ERC històricament ja ho ha estat això; des de la seva fundació acull sensibilitats ideològiques diferents, des de sectors liberals, socialistes i llibertaris. Aquesta pluralitat no és negativa perquè sempre s'ha prioritzat l'estratègia

nacional.

A mi m'agradaria que en un futur no molt llunyà d'altres forces també concretessin una proposta per la independència. Si això no es dóna estic disposat a assumir aquesta eventual obertura i contradicció ideològica en el si del partit, perquè entenc que si se sap articular una proposta de tarannà molt català, molt obert, basada en una defensa estricta dels drets humans, una societat avançada, d'inspiració pràctica de les socialdemocràcies nòrdiques, de caràcter ecologista i pacifista, i assumint tot allò que els nous moviments incorporin al ventall ideològic; tot això crea un corpus no dogmàtic i d'esquerres, progressista, basat en una ètica política clara, en una bona gestió pública, que permeti un plantejament ideològic no contradictori, molt ampli. Tot això ja hi és dins de l'ERC. Ara som a punt de signar un protocol d'objectius comuns amb la CGT, la central llibertària. També entra gent procedent de Convergència. Aquest corpus ideològic, que correspondrà molt a la manera de ser dels catalans a les properes dècades, és el nostre objectiu. Aquesta visió genèricament progressista d'esquerres, no crea massa contradiccions. Aquesta nova majoria social molt plural ideològicament qui l'estructurarà, l'ERC amb totes aquestes contradiccions, o diferents sensibilitats ideològiques? Preferiria la segona opció perquè portaria menys contradiccions; però si això no és dóna i no assumeixen la proposta de la independència, estam disposats a assumir aquestes contradiccions.

- Creus possible que si l'opció independentista és previsible que faci pujar vots, d'altres forces optin per jugar la carta de l'independentisme?

* Si a les properes eleccions o a les d'aquí a cinc anys, l'independentisme, l'ERC treu un 25 % o un 30 %, t'asseguro que d'altres forces avui no independentistes assumiran la nostra proposta, cosa que facilitaria ressituar l'opció ideològica de que parlàvem abans.

Aquí ho vàrem haver de deixar. N'Angel Colom estava molt sol·licitat i hi havia un munt de gent que el volia saludar. A pesar dels vint minuts escassos, creim que el que ens va dir era prou interessant i sobretot una fita històrica, que coincidí amb la inauguració de la secció juvenil de l'ERC a Mallorca, precisament al nostre poble.

MIQUEL MOREY I JOAN GELABERT.

SUNFLOWERS, ESCOLA D'IDIOMES

Sembla impossible però els que ens pensàvem que el temps passaria a poc a poc, ens estàvem equivocant. El nostre pas per la vida és breu i lleuger.

Quasi bé no ens hem adonat de l'obertura de l'acadèmia d'idiomes Sunflowers i ja fa dos mesos que està en funcionament. Efectivament aquest fet ha estat bastant positiu, no només perquè els pares han demostrat un gran interès per l'educació i formació des seus fills, sinó també perquè els fills demostren que l'idioma els agrada i l'aprenen, la qual cosa és d'agrair als bons professors de l'acadèmia, que amb cura i simpatia han sabut posar-se, com deim nosaltres, els seus alumnes dins la butxaca; no només a aquelles persones de pell més tendrona, sinó que també les persones adultes n'estan satisfetes.

Les classes han estat impartides amb professionalitat i amb una anticipada preparació diària dels professors.

Els nivells que en un principi foren establerts segons els tests i l'edat, per aquells que sabien mínimament l'idioma o segons l'edat o maduresa, pels que no n'havien estudiat mai, han estat canviats segons la capacitat de captació dels alumnes, essent els mateixos professors amb ajuda d'alguns pares els que han enforat als seus alumnes-fills a un determinat nivell pel seu millor progrés.

Les edats dels alumnes són diverses, abarquen de quasi bé quatre anys fins a aproximadament els trenta. Cal remarcar que tant els petits com els grans han adquirit uns coneixements apropiats per la seva edat. Així, doncs, els petits

de pre-llibre saben comptar fins a deu, els colors i els seus primers temes en anglès.

La quantitat d'alumnes ha estat també elevada, sobretot dels residents al poble de Maria, bé residents de tot l'any o bé els residents d'estiu, només un 15 % són de poble extern.

Esperem, doncs, que tot el poble de Maria i altres pobles veïnats obtenguin uns beneficis a llarg o a curt termini, de cara a un futur professional, estudiantil o simplement com a oci-esplai.

Gràcies a tots per tot.
Escola d'Idiomes Sunflowers.

LA BIOGRAFIA D'UNA MARIANDA

El llibre que us vaig a presentar no és fresc d'ara mateix. Segons consta al seu dipòsit legal fou publicat l'any 1981 i fins ara no ha arribat al nostre abast. Ara, deu anys després, el volem donar a conèixer, ja que no se'n publiquen gaire sobre temes mariencs i també per si qualcú està interessat en aconseguir-lo. Si és així us podeu posar en contacte amb qualche membre de la revista o amb la bibliotecària.

Es tracta de la "Biografia de Antonia Bergas Ordinas", subtitulada "joven ejemplar que supo vivir y morir como saben vivir y morir los justos en la presencia del Señor", escrita per D. Arnaldo Seguí, presbíter, que exercí el seu apostolat uns quants anys a Maria.

N'Antònia Bergas Ordinas va néixer a Maria l'any 1913, el 22 de febrer, i hi morí a punt de cumplir els 22 anys, el 31 de gener de 1935, després d'una curta vida plena de religiositat i envoltada de desgràcies familiars.

El llibre, de 92 pàgines, conté fotografies de la protagonista, familiars i amigues, així com algunes imatges del poble que el pas del temps ha canviat.

També conté un epistolari, un recull anomenat "ramillete de pensamientos", així com molts poemes tan en mallorquí com en castellà, on mostra les seves ànsies per exercir de monjo francisca, cosa que la seva manca de salut no li permeté:

Quan veig l'hàbit o cordó
de les monges franciscanes
ja me n'han gafades ganes
d'entrar en religió.

L'autor, al pròleg, la posa com a model "digno de ser imitado en esos tiempos de vidas malgastadas y de juventudes ajadas por el vaho pútrido de costumbres paganizadas".

Si el llegiu, ja sabreu un poc dins quin món us trobau

Ofrezco esta vida de Antonia Bergas Ordinas al pueblo de María de la Salud, como recuerdo de mi breve, añorada y mil veces bendita estancia entre sus buenísimos moradores, que yo comparo al relámpago que aparece en el firmamento, lo ilumina y... desaparece.

BIOGRAFIA DE

ANTONIA BERGAS ORDINAS

ARNALDO SEGÚI, PBR

Tengo a mi vista una de las hojas que repartía a las jóvenes para que apuntaran en ellas las misas durante el mes oídas, las comuniones sacramentales, las espirituales, las meditaciones, rosarios, actos de amor, de mortificación, de obediencia, visitas al Sagrario, avemarias de la mañana y de la noche.

En el año 1931, principio de las hojas apunta lo siguiente durante siete meses:

Misas	262
Comuniones sacramentales	204
Meditaciones	414
Rosarios	1.246
Actos de amor	10.150
Mortificaciones	1.077
Comuniones espirituales	2.037
Actos de obediencia	1.374
Visitas al Sagrario	794
Avemarias mañana	621
Avemarias noche	1.030

Esper que us entretingui.
Magí Ferriol.

ESTIU - 91 A SUPER ESPOT

Durant la primera quinzena d'agost, un grup de dotze nins i nines de Maria assistiren a un "campament-colònia" que organitzà Viatges Barceló en col·laboració amb SA NOSTRA.

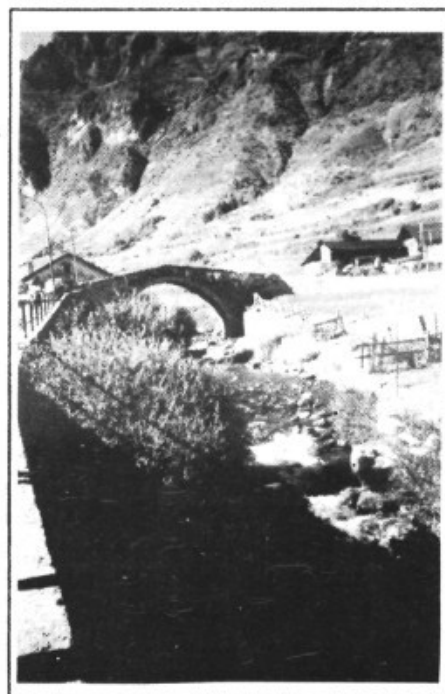
Partiren el 31 de Juliol amb un vaixell de la Transmediterrània cap a Barcelona, Lleida, Espot, ja dins el Pirineu Lleidetà.

Les activitats estaven centrades en un curset d'anglès (tres hores diàries), esports, (futbol americà, beisbol, hípica, judo, karts, rafting -descens del riu Noguera Pallaresa, aigües braves, amb lanxes neumàtiques-, i excursions entre les que cal destacar la que feren al Parc Nacional d'Aigües Tortes i Llac de Sant Maurici.

Els vespres anaven a la discoteca de l'hotel Or Blanc on s'allotjaven. La tornada fou el dia 17 d'agost a les 8'15 del matí.

Diuen que el que manco els agradà fou el menjar, però que tots ells repetirien l'any que ve.

Onofre Sureda.

RESSENYA BIBLIOGRAFICA

L'EVANGELI SEGONS UN DE TANTS. BLAI BONET.

Col·lecció "Biblioteca Bàsica de Mallorca" 41.

11 x 18 cms. 112 pàgines.

ISBN 84-273-0655-5 - Rústica.

Preu: 300' - (amb IVA).

1991, Editorial Moll, Ciutat de Mallorca.

Amb Blai Bonet (Santanyí, 1926) s'inaugura realment la poesia mallorquina de la postguerra. En els seus primers reculls de versos ("Quatre poemes de Setmana Santa", 1950 i "Entre el coral i l'espiga", 1952) trencà, almenys en l'aspecte formal, amb la tradició de l'Escola Mallorquina, oposant-hi la llibertat mètrica i una metaforització brillant, que acusa la influència dels poetes castellans de la generació del 27.

Amb "Cant Espiritual" (1953) derivà vers una

inquietud religiosa prou confusa, de la qual és la nostra culminat "L'Evangeli segons un de tants", obra que obtingué el premi Carles Riba l'any 1962.

A "L'Evangeli segons un de tants", aquest religiositat és tan apassionada que no deté davant la possible blasfèmia consegüent a l'exagerada humanització de Jesucrist, com sembla la de fer-li dir, al segon poema del recull:

De morir entre dos lladres, Blai, ¿què vols que te'n digui?

Erem tres, tots tres moriem i ens moriem.

Mirat des de la creu, que era el meu punt de vista,

m'ofegava entre dos que s'ofegaven

i, devers tres querts de tres.

em feien companya més que no pas el Pare.

"L'Evangeli segons un de tants" és un recull de divuit poemes, on parlen Jesucrist i el poeta, i on el poder expressiu i el desordre conceptual arriben a una situació límit.

Carrerany Esportiu

FONTHISA COMENÇA LA LLIGA 1991/92

El proper dia 7 de Setembre a ciutat, FONTHISA començarà la seva participació a la temporada 1991/92 de Futbol d'empreses per tercer any consecutiu i amb l'esperança, a priori, de millorar les actuacions passades.

Aquest primer partit de la lliga, es jugarà a Ciutat contra l'equip de "El Porvenir", que ja durant les anteriors temporades ha coincidit en el mateix grup dels mariandos.

El proper cap de setmana, l'equip debutarà al Poliesportiu Municipal de SA FONT contra el "Casa Regional Murciana", nou a la categoria.

La plantilla està pràcticament composta i llesta per a començar aquesta nova etapa de la que s'espera el millor. Ja podem dir que definitivament aquest seran els jugadors: Xisco Castelló, Sebastià Cifre, Guillem Mas, Joan Mas, Joan Carbonell, Joan Morey, Miquel Pastor, Rafel Oliver, Damià Bergas, José Martínez, Ramón Porcel, Pere Mas, Jaume Mestre, Manuel Garrido, Jaume Morro, Esteve Ferriol, Tomeu Quetglas, Manuel Silva, Carles Font, Biel Frontera i Pere Noceras. Un total de 21

jugadors per afrontar un total de 20 partits en una lliga que acabarà allà pel mes de Febrer del 92.

Com es pot veure en relació a l'any passat ha canviat poc, si bé, en quant a fitxatges s'han produït 4 altes que han elevat la mitjana d'edat de la plantilla, amb jugadors amb 24 anys i altres amb 38.

A l'igual que la temporada passada, des de "FENT CARRERANY" seguirem la trajectòria del que serà l'únic equip de futbol del nostre poble a dins l'esport nomenat "rei". Des d'aquestes pàgines anirem anunciant els horaris i partits tant a fora camp com a dins SA FONT per si els bons aficionats del futbol que queden a Maria volen passar amb nosaltres els horabaixes dels dissabtes. Esperam que tots els propòsits d'ara en quant a una bona campanya i a un millor comportament esportiu i senyor dins el camp de futbol es pugui contar com a realitat al final de la lliga. Encara que pareixi un tòpic, "hi guanyarem tots".

Jaume Mestre.

L'ASSOCIACIÓ CULTURAL

"FENT CARRERANY"

desitja a tots els seus socis i subscriptors
que passeu unes bones festes de la
MARE DE DÉU

Carrerany Esportiu

LA FASE FINAL DEL IX TORNEIG DE FUTBET JA ESTA EN MARXA.

Segurament en sortir aquesta revista estaran disputant-se les finals d'aquest emocionant torneig de futbet, que per primera vegada organitza la Penya Barcelonista de Maria de la Salut.

Allò que podem escriure, es la classificació dels 4 millors equips de cada grup que lluitaran pel títol. Els altres 8 equips, realitzaran paral·lelament la fase de consolació, del 9è al 16è lloc.

En aquesta 1ª fase, hi ha hagut poques sorpreses, una d'elles ha estat la no classificació de l'equip organitzador; la Penya Barcelonista. Dins l'apartat de destacats, hi ha que ressaltar el gran torneig realitzat per un dels equips més veterans: Ca'n Tomeu, que amb esperit de lluita i sacrifici han donat una imatge esportiva inusual.

També destacar el bon joc de Cerveceria Pils, Construccions Jaume Bergas i Bar-Piscina "Es Cocó", que pareixen els màxims favorits, sense

oblidar a un Restaurant Bananas, fins ara incomensurable, així com la veterania de Pol-Capó, Tot Fruits i Altura.

Analitzant altres fets del torneig, podem ressaltar els següents aspectes que marquen el desenvolupament del mateix:

- Bona organització.
- Excel·lents arbitratges.

-L'Ajuntament ha patrocinat extraordinàriament: xarxes, balons, neteja dels vestidors i dutxes, aportació econòmica.

-El poble ha donat el suport que mareix una activitat que ompl tot l'estiu.

-Les entitats bancàries i les diverses cases comercials han col·laborat per a què tots els equips tenguin un record.

-Setze equips han lluitat esportivament per guanyar i passar-ho bé.

Ara només manca conèixer qui serà el nou campió i preparar el proper torneig perquè encara sigui millor.

Enric Pozo Mas.

Equip de la Penya Barcelonista de Maria de la Salut, organitzadora del Torneig d'enguany

Carrerany Esportiu

FESTES PATRONALS.

Tal com us vàrem anticipar al número anterior de "FENT CARRERANY", amb motiu de la celebració de les festes patronals de la nostra localitat, el Club Ciclista de Maria de la Salut ha organitzat una reunió ciclista a la qual hi prendran part els ciclistes de les categories: aleví, infantil, veterà i socials.

Totes les curses es desenvoluparan al mateix circuit urbà dels anys anteriors al qual la meta de partida i arribada estarà situada a la Plaça des Pou continuant pels carrers Ramon Llull, Escola de Nines, Antoni Monjo i Sa Quintana. El recorregut és de 900 metres a cada volta.

L'horari i detall de cada una de les proves és el següent:

-A les 15'30 hores, alevins a la distància de 6 voltes que suposaran 5'4 quilòmetres, amb esprint de puntuació cada tres voltes. Hi haurà trofeu pels cinc primers classificats.

-A les 16 hores competiran els infants durant 16 voltes que significaran 14'4 quilòmetres. Les puntuacions es disputaran cada quatre voltes. Trofeu pels cinc primers.

-A les 16'30 hores podran competir els ciclistes locals menors d'onze anys, els quals hauran de fer 3 voltes. Tots els participants tendran un trofeu.

-A les 17 hores, començarà la prova reservada pels ciclistes veterans "a", "b", "c" i aficionats especials majors de 30 anys a la cursa més llarga del dia. Seran 36 quilòmetres repartits en quaranta voltes amb sprint de puntuació cada cinc. Aquesta carrera tendrà en total dotze trofeus.

-A les 18 hores començarà la cursa pels locals que tinguin més d'onze, els quals hauran de fer 6 voltes al circuit, amb arribada final i trofeu pels qui finalitzin la prova.

-A les 18'30 hores, s'iniciarà la darrera cursa reservada per als ciclistes socials que participaren al passat "Trofeu Pla de Mallorca". Seran un total de 25 voltes les que hauran de donar i que significaran 22'4 quilòmetres, disputant puntuacions cada cinc voltes. A les categories de juvenils, aficionats, especials i veterans "a" hi haurà tres trofeus per categoria; dos pels veterans "b" i un pels veterans "c".

No podem oblidar que les nostres esperances a la prova d'alevins estaran dipositades en Guillem Mas i Victòria Montiel. En infants hi

tendrem quatre representants: Simó Font, Antoni Obrador, Llorenç Seguí i Daniel Estarellas. Finalment, a la cursa per a socials hi veurem als debutants Esteve Bergas i Gabriel Vanrell, a més dels ja coneguts: Manuel Fernández, Ferriol Colombram, Antoni Font, Antoni Mas, Onofre Soler, Miquel Salom, Joan Castelló, Tomeu Arbona, etc...

Volem des d'aquí destacar i agrair públicament la gran col·laboració que ens han donat les cases comercials que s'esmenen al programa que hem editat, així com la magnífica ajuda que ens ha donat l'Ajuntament de Maria de la Salut. Per a tots ells, els nostre més sincer agraïment.

CAMPIONAT DE LES BALEARS.

Recordem que, també, al número anterior comentàvem alguns detalls de la propera edició del Campionat de les Balears per a ciclistes de les categories aleví, infantil i social, el qual es desenvoluparà el diumenge dia 22 del present mes de Setembre, organitzat conjuntament pel Club Ciclista de Maria de la Salut i l'Agrupació Ciclista de Sineu, sota el patrocini compartit dels Ajuntaments d'ambdues localitats a més de la col·laboració important del complex "Tenis Arenal-Sport Centre". Recordam que l'any passat, al circuit des Rafal, els millors classificats foren aquests:

Alevins

- 1- Llorenç Seguí. (Jumbo Tours)
- 2- Antoni Colom. (Vestisport)
- 3- Antoni Oliver. (McDonnalds)

Infants

- 1- Gabriel Alzina. (Renault)
- 2- Josep Ribas. (McDonnalds)
- 3- Jorge García. (McDonnalds)
- 7- Daniel Estarellas. (Jumbo Tours)

Socials

- 1- Joan Vaquer. (Tenis Arenal)

Carrerany Esportiu

- 2- Ferriol Colombram. (Jumbo Tours)
- 3- Antoni Perelló. (Muro-Delta)
- 5- Simó Darder. (Jumbo Tours)
- 9- Manuel Fernández. (Jumbo Tours)

Itinerari: Sortida des de Maria de la Salut (PM-V-351-3), Creuer de Muro (PM-V-351-2), Sineu (PM-V-330-1), Maria de la Salut (PM-351).

A Sineu es passarà per C/ Tte. Pere Mateu, Plaça des Mercat i carretera Vella d'Ariany.

A Maria de la Salut per C/ Sa Quintana, Plaça des pou, C/ Ramon Llull i Escola de Nines.

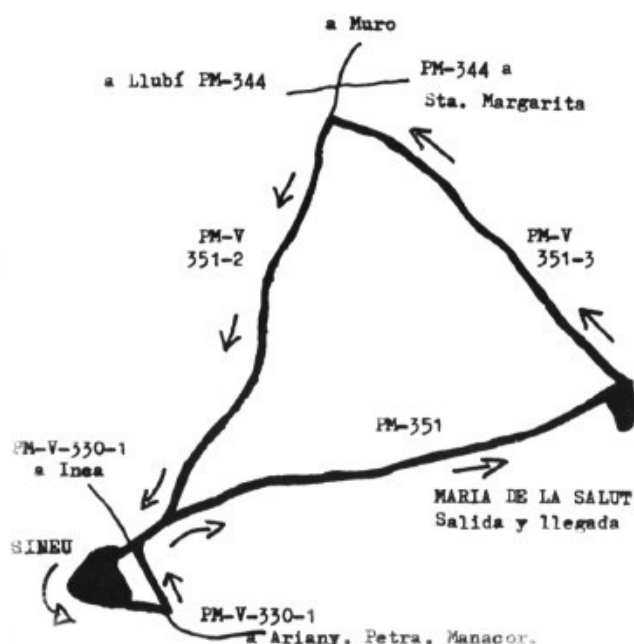
Horari:

A les 9'00 hores ALEVINS: Tram Maria-Sineu, neutralitzat. Sortida des de la Plaça des Mercat (PM-351) cap a Maria. Total 5'5 qms.

A les 9'30 hores INFANTILS: Una volta completa al circuit, Total 18 qms.

A les 10'00 hores SOCIALS: Tres voltes completes. Total 54 qms.

Club Ciclista de Maria de la Salut.

MANCANT DUES RONDES DEL "2on. OPEN DE LA BEATA", JERONI BERGAS LIDER

Sense cap dubte, en Jeroni Bergas a força de treball, il·lusió, preparació i desenvolupant tot els seu saber escaquista, està entrant poc a poc dins l'elit de l'escacs mallorquí.

Perquè la seva gesta, mancant dues rondes, és digna de destacar, com ja ho va fer el DIARIO DE MALLORCA. Esser líder del torneig es-tiuec més important, no és fruit de la casualitat, ja que està lluitant entre els millors escaquistes de Mallorca.

Les seves possibilitats de guanyar "l'Open de la Beata" a on hi ha 50.000'.Ptes. pel guanyador són evidents, però allò que és quasi segur és finalitzar entre els 5 primers.

Esperem que en la propera revista poguem escriure un nou èxit.

EL CLUB D'ESCACS PARTICIPA EN LA CATEDRA ESPORTIVA.

Continuant en la tasca de divulgar l'escacs, el Club de Maria impartí tres classes davant una quinzena d'al.lots, essent molt estimulants i instructives.

Destacant l'exhibició de simultànies del Campió de Mallorca Francesc J. Mestre.

El Club d'Escacs de Maria es va sentir, molt satisfet en col·laborar amb la càtedra esportiva que realment fascinà a la població infantil del nostre poble, que mai havia viscut en tanta intensitat l'esport com a fet educatiu i de temps lliure, sense ànim de competitivitat.

AGOST I SETEMBRE, MESOS DE GRAN ACTIVITAT ESCAQUISTA A MARIA

L'XI Torneig Obert, II infantil i el III per equips marquen aquests dos mesos.

Enguany la gran festa escaquista serà el 7 de Setembre amb el Torneig d'Equips Mare de Déu i amb la festa final amb l'entrega de premis dels diferents tornejos. La novetat és realitzar tota aquesta activitat a l'aire lliure i concretament a "sa Plaça des Pou".

Enric Pozo Mas

FEIM CARRERANY

El passat Diumenge, dia 18 d'Agost, després d'un ajornament d'una setmana degut a les pluges, anàrem a fer la devallada del Torrent de Pareis.

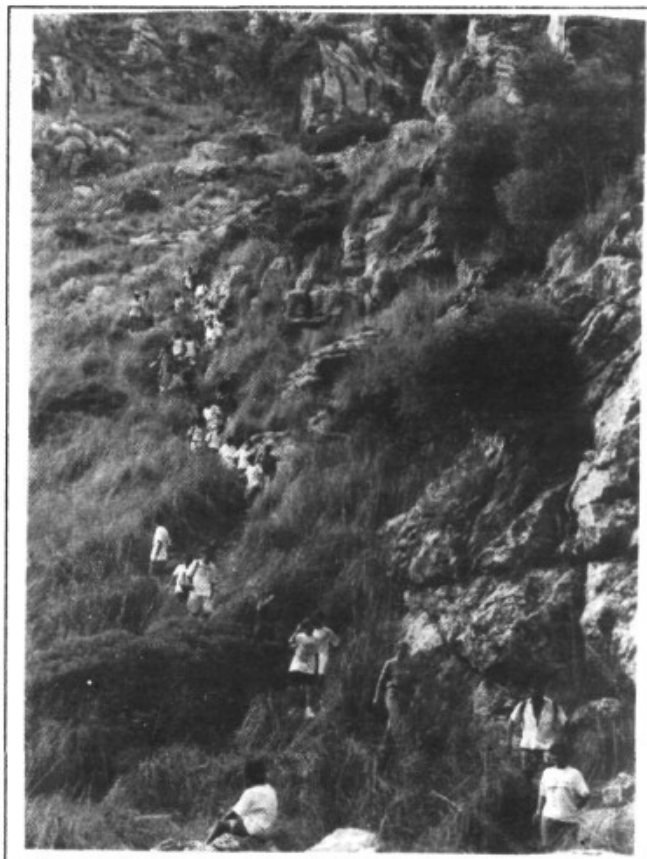
Partírem, com és normal, des de la Plaça des Pou a les 6'15 h. un grup bastant nombrós de persones que juntament amb les que ens arriplegàrem a Escorca, on deixàrem els cotxes cap a les 7'15 h., formàrem un grup de 72 persones i que haguessin estat més si no s'hagués produït l'ajornament.

La baixada fins al llit del Torrent de Lluç es va fer sense dificultat i uns després dels altres, com un llarg carrerany de formigues, arribaren tots on els primers esperàvem per agrupar-nos.

Després de reposar una mica, beure i fer unes fotos seguïrem camí avall fins a S'Entreforc on férem una aturada per a berenar i arribar fins a Sa Fosca, que enguany i degut a les pluges es trobava molt llenegadís, amb molt verdet i aigua tanta mai.

A partir d'aquí el grup es desintegrà com a tal i els més agosarats, perquè ja coneixien el terreny i d'altres que no tenien compromisos s'avançaren al gran grup i arribaren a la mar a les 11 h. mentre que els darrers ho feien a les 12'30 h. sense cap incident important.

Prenguérem un reconfortant bany dins les gelades aigües de Sa Calobra i a les 14 h. anàrem a dinar, el qual es va endarrerir degut a la desaparició d'un nin de 9 anys, el més jove del grup, que a l'hora d'anar a dinar es va despistar i que afortunadament aparegué fent el torrent a

s'enrevés ja que era l'únic camí que coneixia. A la fi dinàrem amb pau, uns de paella i els altres del que els va venir amb gana.

El mes de Setembre no hi ha excursió ja que coincideix amb alguns dels actes de les festes de la Mare de Déu.

Pel mes d'Octubre no hi ha excursió prevista però convendria que la gent aportàs

alguna excursió que li interessés. S'admetran suggeriments fins dia 22 de Setembre a fi de confeccionar el calendari d'excursions de Tardor-Hivern.

Bones festes!
Onofre Sureda Ribas